

ÜÇ KADIN, KAHRAMANLAR VE VEFA OLGUSUNA KESİTSEL BİR BAKIŞ

A Cross-Sectional View to the Concepts of Three Women, Heroes and Loyalty

Ulvi KESER*

Özet: Kıbrıs Türk Mücadele Tarihi ve özellikle adada EOKA saldırılarının başladığı 1955 yılıyla Kıbrıs Barış Harekâtı'nın gerçekleştiği 1974 arasında geçen süreç bağlamında pek çok bilinmeyen, hatırlanmayan ve maalesef unutulmuş olaylarla doludur. Bu 19 yıllık sürecin belki de en önemli özelliği bazı isimli kahramanların cesareti, fedakârlığı ve vatan aşkı sayesinde kazanılan zaferin ardından bu isimlerin unutulması veya yok sayılmasıdır. Bu çalışma kapsamında söz konusu kahramanlardan üçüne değinilecek ve bu anlamda tarihe not düşülmeye çalışılacaktır. Şüphesiz konunun kahramanları TMT mücadelesinin içindeki insanlar olsa da asıl sıkıntıyı çekenler hep kadınlar olmuştur. Bu çalışma bu noktadan hareketle bu kadınların da hikâyesidir aslında.

Anahtar kelimeler: TMT, EOKA, Ahmet Oğuz Kotoğlu, Reşat Yavuz, Vehbi Mahmutoğlu, Kıbrıs

Abstract: Turkish Cypriot Struggle History and in particular, starting from 1955, April on which Greek Cypriot terrorist organization EOKA backed by Greece had started fighting against all the innocent people living on the island up to the date 20th July 1974 where Turkish Peace Operation had started against the invading powers of Nikos Sampson de facto dictatorship, is full of unknown, not remembered and unfortunately forgotten events. The most important characteristics of this 19 year long period of struggle is that the sacrifice, the courage, the loyalty and the love of country of some no-name courageous people are ignored on the island. This scientific study aims at spotting on the history focusing on three courageous and heroic persons of the above-mentioned period. Undoubtedly even if the persons here are the members of TMT (Turkish resistance Organization), those are women who have always suffered. This article is actually the story of the women indeed.

Key words: TMT, EOKA, Ahmet Oğuz Kotoğlu, Reşat Yavuz, Vehbi Mahmutoğlu, Cyprus

* Doç.Dr., Atılım Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölümü Öğretim Üyesi, Atılım Kıbrıs Araştırmaları ve Uygulama Merkezi (AKAUM) Müdürü, ulvi.keser@gmail.com, ulvi.keser@atilim.edu.tr

Giriş

Bu çalışmaya konu olan üç kişi Kıbrıs davasının neredeyse aynı döneminde görev almış 3 sıradan balıkçıdır. Kaderleri onları ikisini Karadeniz'den, diğerini Akdeniz'den alıp götürerek Akdeniz'in ortasındaki bu küçük adada buluşturur ve Karadeniz'in cesur, hırçın ve kahraman gençleri Ahmet Oğuz Kotoğlu ve Reşat Yavuz ile Koççınalı Vehbi Mahmutoğlu Kıbrıs'taki TMT mücadelesinin Bereketçileri olarak ortaya çıkarlar. Özellikle 1 Nisan 1955 tarihinde Yunanistan'daki kuruluş ve askeri hazırlık safhalarını Yunanistan'ın büyük desteğiyle tamamlayan ve adada fiili olarak harekete geçen EOKA terörü karşısında Kıbrıs Türklerinin can, mal ve namus güvenliklerini korumak için başlattıkları savunma ve direniş faaliyetleri daha sonraki süreçte Türkiye'nin devreye girmesi ve TMT mücadelesini resmen desteklemesiyle yeni bir safhaya girer. Gerek TMT'nin Türkiye destekli yeni mücadele aşamasına girmesi devresinde, gerekse daha sonraki süreçte bu mücadelenin desteklenebilmesi için yapılması gereken pek çok iş vardır. TMT için uygun personel bulunması, askeri ve silahlı eğitim, istihbarat ve istihbarata karşı koyma, savunma, haberleşme, lojistik destek sağlama ve şüphesiz bütün bu mücadelenin olmazsa olmazı silah temin edilmesi gerekmektedir. Bu çalışmaya konu olan 3 Bereketçi'nin görev alanı tam da bu noktada başlar ve onlar TMT mücadelesine silah temin eden Bereketçiler olarak tarihe geçerler. Doğaldır ki bir Kıbrıs Türk'ü olması nedeniyle Kotoğlu ve Yavuz Kaptan'a oranla adada çok daha iyi tanınan ve bilinen Vehbi Mahmutoğlu'nun aksine Ordu Perşembeli Ahmet Oğuz Kotoğlu ve Reşat Yavuz neredeyse hiç bilinmemektedirler.

Vehbi Mahmutoğlu ve TMT Mücadelesi

TMT henüz kurulma ve teşkilatlanma aşamasındadır ve ada sathında Türkiye'den görevlendirilen profesyonel uzmanlar tarafından yönetilen bir savunma teşkilatı olarak görevine devam ederken silah konusunda sıkıntı çekilmektedir ve insanlar Rum saldırılarına karşı silahlanmanın yollarını aramaktadırlar. Tam da bu noktada Kıbrıs Türk Kurumları Federasyonu (KTKF) Başkanı olarak Rauf R. Denктаş'ın kapısı çalınmakta ve neredeyse bir şehir efsanesi dönüşen "KTKF silaha sahiptir ve eğer 3 kişilik bir heyet gidecek olursa Denктаş silah verecektir." sözünün ardından köylerde oluşturulan üçer kişilik heyetler Rauf Denктаş'ı ziyaret etmeye ve silah istemeye başlar. İngiliz idaresi tarafından uygulanan sıkıyönetim, elde silah bulunmaması, TMT'nin de silah sıkıntısı çekmesiyle birleşince gelen heyetlere verilen cevap genellikle silahların İngiliz kontrolündeki bölgelerde saklandığı ve uygun zamanda dağıtılacağı yönünde olur. Böylece insanların umutlarının kırılmasının da önüne geçilmiş olur.¹ Bu şekilde silah talebinde bulunanlar arasında Koççınalılar da

¹ KKTC Kurucu Cumhurbaşkanı merhum Rauf R. Denктаş ile 8 Temmuz 2003 tarihinde Lefkoşa'da yapılan görüşme.

bulunmaktadır. Bu çalışmaya da konu olan Vehbi Mahmutoğlu daha 16 yaşında yemin edip yaşını büyüten ve İngiliz ordusunda katırcı olarak görev yapmak üzere önce Polemidya'da kısa bir eğitimden geçen, ardından Süveyş bölgesine gönderilen kelimenin tam anlamıyla delifişek bir Koççinalıdır.² Erenköy bölgesi coğrafi konumu gereği zor bir bölge olduğundan burada yaşamak zorunda kalan Erenköylüler de zorluk ve sıkıntılara karşı dirençli, zoru başaran ve mücadeleciler ruhlarıyla tanınan insanlardır. Msahmutoğlu ailesi ise bölgenin fiziki şartları yanında ekonomik sıkıntılarla da mücadele etmektedir ve Vehbi Mahmutoğlu bu durumu “Anam evde bir garip, babam evde, arada biceğiz giderdi dışarılara. Yaralarından şikâyetçiydi, ağrılar, sızılar. Acı çok. Yaşayamayık biz, ille iş isterik.”³ sözleriyle açıklar. Kendi deyimıyla Luricinalı Mehmet Usta'nın yanında 3–5 ay işlemeye başlar. Ondan öncesinde ise Usta diye hitap ettiği ve kızına âşik olduğu bir Rum'un koyunlarına çobanlık yapmıştır. Pirgo'da yol yapımı ve “parçalama” işleri, ardından Erenköy Gamilez'de başka bir yol yapımı sonrasında yine Lefkoşa'dadır. “Geldim Lefkoşa'ya. Lazım bir iş bulayım. Bulurduk hancık, mancık vardır. Lefkoşa'nın içinde Karagöl'ün yazıhanesi, Büyük Han'ın yanında bir otelcik vardır. Verirdik 1–2 şilincik kalırdık oraçta. Pis misidi amma kalırdık oraçta.”⁴ dediği otel hayatı sonrasında Atalasa'da, Makarios'un konağında yeni bir iş bulur. Yol yapma işleri, asfalt yapma işlerinden sonra Strovolo'da çalışmaya başlar ve “şu bizim meşhur Vaso” dediği Rum'la tanışması onun kaderini de değiştirebilir;

“...Ama Strovolo'ya gitmeden önce buldum bir sendika memuru Vaso isminde, şu bizim meşhur Vaso var ya. Yazsın beni PEO'ya, sendikaya. Giderim her gün oraçığa. Gaba işleri var, yapı işleri var. Beton işleri var dediler başa. Her gün gelirdi başa (Vaso). O da benim galdığım otelde galırdı. Tamam mı dedi. Tamam dedim. Gittik ve yazdırıldık PEO'ya. Bir hafta sürmedi iş buldu bize o tarafta. Yavaş yavaş girdik, PEO'nun da içine girdik. PEO'ya üye yazıldım. Kâğıtçık da verdiler, deftercik de verdiler. Aidat öderdik. Çalışdım birkaç ay o tarafta.”

Vehbi Mahmutoğlu sendikalı olmuştur; ancak birkaç ay sonra yaşayacağı bir olay onun hayatının akışını değiştirecek türdendir;⁵

“...En nihayet bir gün bunların, PEO'nun mitingi var, Türklerde davetli. Sendika işçi haklarını savunur. Tamam, girdik PEO'ya, sempati duyduk. Türk-Rum ayırmazdık falan filan. Ayırım yapmazdı, öyle gelirdi bize ayırım yapmazdı. Mitingine gittik biz PEO'nun. Benimle orda çalışan, fakir, evli, 2 çocuk babası Andreas isminde bir Rum ‘Haydi, gidelim bu kerataları bakalım ne yapıyorlar bu mitinglerde?’ dedi. Gittik

² Rauf Özhan, “Yeşilirmak ve Yöre Halkının Kıbrıs Türk Millî Mücadelesindeki Yeri”, Kıbrıs Mektubu Dergisi, Mart 1998, Cilt 11, Sayı 2, Ankara, s.22.

³ Vehbi Mahmutoğlu ile 25 Nisan 2006 tarihinde Yeni Erenköy'deki evinde yapılan görüşme.

⁴ Adı geçen görüşme.

⁵ Adı geçen görüşme

mitinglerine, salonlarına, asıl karargâhlarına. Girdik salona. Giren girmezden yüzümüze böyle kocaman bayraklar çarptı. Biz hep giderdik böyle. Varıldı kırmızıcık, orak çekiçler vardı. Bir girdik içeriye bir boydan Stalin'in portresi hiç unutmam. Baktık Yunan bayrağı böyle asılı, koca bir kahraman bayrak, büyük, geniş. Yanında da bir Türk bayracığı böyle. Ufacık sallanır böyle. Hiç unutmuyacağım baktı o gâvur (Andreas) bir Yunan bayrağına baktı, bir de Türk bayrağına baktı ve 'Gelecekte biz birbirimizi döveceğiz, kavga edeceğiz.' Strovolu Andreas belki de gördü başka bir şey. Adam sezdi. Anlatırdı bütün gece bana. 'Bu pezevenkler eğer böyle giderse Türk-Rum hep vuracaklar. Hayır, yok, biz savaşırız ekme için.' der bana. Bir gecede ben PEO'yu severken nefret ettim. Biz savaşırız ekmeğimiz için..."

Ardından bölgede Türk İşçiler Birliği (TİB) kurulması yönünde atılan adımlar söz konusu olur çünkü "Biz TİB kuracağız. Ee bu taraftan o zaman PEO da isterdi Türkler ayrılınsın TİB için..." Sonrasında yine Erenköy'de, Poli'de, Lefkoşa'da iş bulma gayretleri, sendikacılık, yoksullukla mücadele ve yavaş yavaş EOKA terörünün ortaya çıkması hayatı Koççınalılar için de iyice çekilmez hale getirir;

"...Ee vallahi 1956-57 EOKA var şimdi. Kavgalar başladıydı dan dun vurmaya, biceğez bombacık, mitingler mitingler. İçimize zaten bir soğukluk girdiydi bizim. Ben o ayrımcılığı PEO'da gördüm. Türk-Rum ayrımcılığını gördüm ben PEO'da. Bir gün gelecek dövecekler biz zavallıları, ezecekler bunun içinde bizi da derdim. Sezerdim bunları çünkü ara sıra değiştirdilerdi tutumlarını. Türklere karşı başka türlü, hor görürlerdi bizi... Biz Türk İşçiler Birliği'ni kurduyduk ve ondan sonra vurdular Lisanî Çavuş'u. Hem ondan ihtiyaç duyduk biz Türk İşçiler Birliği'ni kurmaya..."

Vehbi Mahmutoğlu'nun PEO'dan ve Rum sendikasıdan ayrılması ise hemen bir sonraki süreçte gerçekleşir ve PEO tarafından Poli'deki bir otele gerçekleştirilen toplantıya Türk İşçiler Birliği adına birkaç kişiyle birlikte o da katılır. İşçi haklarıyla ilgili olarak hazırlanan ve Birleşmiş Milletlere gönderileceği belirtilen; ancak sadece İngilizce ve Rumca hazırlanan ve "İşçisin sen, bu da İngilizce. Gizlin şey olmaz. İşçi hakları bir şeyler isteyeceğiz." denilerek imzalanması istenen deklarasyonun Teralı Ali tarafından fark edilmesi ve esasında Enosis amaçlı hazırlandığının görülmesi iplerin kopmasına neden olur. Bununla birlikte Vehbi Mahmutoğlu köyde bazı olaylara da karışır;⁶

"...EOKA'cılar tarafı İngilizleri. Bir Rum da yaralandı madende başından. Korkuyordu işçiler. Baskı Türklere de girdi. Başladılar artık, başladı artık hepsi sinmeye. Biz gomonistmişiz. Biz baş gomonisttik.

⁶ Adı geçen görüşme

Polili Vehbi gazete çıkarırık, dağıtırık, satarık. Gazete satarız, üye alırız. Poli halkı beni sevmez, benim gibi dahasını. Birkaç gavgacık da yaptık bu bizim Türk meyhanesinde. Çocuksu gavgalar değil, gomonistlik şeydi, vuruşduk da. Gomonistidik, işçilerin de hakkını goruruk. Dövüşük de Polililerle. İsmet'in meyhanesinde oldu bu iş...”

Hemen ardından Poli'de kabadayılığıyla bilinen terzi Fikri'yle restleşmeleri ve onun EOKA saldırılarına karşı silahlanma yönündeki çabaları ve Vehbi Mahmutoğlu'ndan yardım talepleri yeni bir aşama sağlar. Çalıştığı madenden gizlice dışarıya çıkartılan dinamit lokumlarıyla başlayan serüven onun yolunu bir kere daha Lefkoşa'ya düşürür. Yıl 1956-57'dir ve "...RAF'ta (Royal Air Forces / Kraliyet Hava Kuvvetleri) iş buldum. RAF Peristerona'daydı ama biz Lefkoşa'da Türk tarafındaydık. İkinci ay RAF'de başladım ve bam bam bam, Volkan kuruldu, 1957'nin içinde, o aralar. Volkan varıdı. Broşürlerde Karaçete duydum ben ama Volkan'a daha fazla ilgi duydum. Karaçete broşürler⁷ dağıtırdı. Karaçete broşüründe Türklükten, Rumluktan bahsederdi. Kambur Salahi falan zaten Volkan'da gene onlar varıdır. Karaçete ve Volkan başkaydı amma hemen hemen adamlar aynıydı. Hatırladığım kadarıyla içimize bir şeyler doğdu bizim şimdi. Bam güm başladı EOKA. Ben dedim silah bulacayım. Karaçete'yle, Volkan'la tanışmadım amma isterim silah yahu. İcabında vereceğim Volkan'a. Bu sefer müracaat ettik Volkan'ı bulalım.30-35 lira Rum parası varıdı bankada bizim. Ararık biz şimdi, Teşkilat'ı ararık. Gireceğiz Teşkilat'a, olmaz. Yukarıda Halkın Sesi gazetesinden daha yukarıda Yenişehir Bakkaliyesi, Emin'in oteli var ya orada lokantası varıdı Rum işletir. Asmaaltı'ndaki Emin'in Türk Bankası'nın yanındaki lokanta. Bu Mehmet Dayı Karaçete'ydi, ne bileyim ben her şeyi bilirdi. Her gün giderdim oraya, her gün giderim yahu...”⁸

Vehbi Mahmutoğlu'nun bu girişimleri uzun süre karşılık bulmayacaktır. İngiliz idaresinin uyguladığı sıkıyönetim tedbirleri ve eğer varsa o günkü yeraltı organizasyonlarının son derece dikkatli hareket etmeleri nedeniyle bu beklentiler çok sıkıcı bir hal almaya başlar. Daha sonra lokantacının verdiği ki isim olur; Kambur Salahi ve (Kemal) Mişon; ancak gerek Kambur Salahi'yle görüşmelerinden, gerekse daha sonra bir araya geldiği Türk polisten istediği gibi bir sonuç çıkmayacaktır. Bütün bu uğraşmaların ardından bir gün karşısına bisikletli bir adam çıkar ve TMT macerası da böylece başlar;⁹

“...Yavole¹⁰ o bisikletle, ben taksikle takip ederdim gendini. Baktım bir gece içinde 'Bu akşam çıkacağım.' der bana. 'Gorkma.' der bağa, bu

⁷ Vehbi Mahmutoğlu broşür ifadesiyle bildirimleri kastediyor; ancak bugüne kadar Karaçete tarafından yayımlanmış hiçbir bildiriye rastlanmamıştır. Bu organizasyonlarda görev alan Kıbrıs Türkleri de Karaçete tarafından dağıtılan bildirimlerden hiç söz etmemişlerdir.

⁸ Vehbi Mahmutoğlu ile 25 Nisan 2006 tarihinde Yeni Erenköy'deki evinde yapılan görüşme.

⁹ Adı geçen görüşme

¹⁰ Kıbrıs'a özgü bir şaşırma nidası

akşam bitireceğim der işini. O da gorktu benden ha. Nihayet bitti işi, ya o ölecek ya ben. ‘Nerelisin?’ der bağa. Dedim ‘Goççinalı’, ‘Adın ne?’ Selim Vehbi Mahmut. Gaçtı, gaçtı ve ‘Bir saata gene geleceğim.’ der bana. Gene konuştu o bisikletli beniminan. Mehmet Ali Akpınar’mış o bisikletli. Tanıştık işte biz bununla. Dedim ‘İsterim TMT’ye girmek.’ ‘TMT yok, biz dedi spor gulubuyuz. Ne arar TMT bizde.’ dedi. ‘Sönmez Spor Kulubu’dur.’ dedi. Düşüm Mehmet Ali’nin peşine. Gittik, gördük, soruşturduk ve sonra girdik Sönmez Spor Kulubu’na. O dönemde hepsi Celal Hüseyin, hepsi üye, polis bunlar polis, polis bunlar ama bunlar Sönmez Spor’a girmedilerdi. Neysa çocuklar sporcuk yaparlardı. Gittik ora, yok bir şakavari sporcucu dediler, galeci dediler, yok bilmem ne dediler. Dedim ben spordan mipordan anlamam. Eee gördüler beni, yazacaklar TMT’ye, garagözlük ederler. Eee yazdılar da, gendine, ne paraydı ne aidat...”

Öte yandan elde silah yoktur ve silah bulma çabaları Mahmutoğlu’nun ifadesiyle “Karagözlükten” başka bir şey değildir, ayrıca EOKA baskısını gittikçe artmaktadır. Bu arada belki de fitili ateşleyen o saldırı olayı gerçekleşir;¹¹

“...Garagözlük, böyle yatırdım dışarıda da düşünürüm gara gara. Eee bu arada EOKA üff dan dan gider. Bizim Baba Mustafa vuruldu bu arada. Madene giderdi, dönüştü pusuya düştü. Ertesi gün bindik biz arabaya gittik pusunun yerine, Mersinati’ye gittik. Kanları gördük. Urumun ellerini gördük. Urum bombaladı da gaçtı gâvur ordan. İki barmağı da galdı orda. Bomba elinde patladı gâvurun. Rahmetliyi götürdük Kandiya’ya. Orda bir ah çektim, bir başım döndü. Götürdük adamı hastaneye, adamı götürdük canlı. Bakmadılar Mehmet Baba’ya. İki gün sonra ihmalkârlıktan öldü. Dr. Rose’du hastanedeki ve iddia ettiler ki yağlı mermiydi ve yürüdü adamın kalbine ve öldü. Gidip gördüm be adamı hastanede, canlıydı. İngilizler, Rumlar baskı yaptılar adama (Dr. Rose’a), ne bileyim ne yaptılar. Adamı işte kaybettik. Bir kaç yaralı daha, bizim Kemal, karısı. Rumların birinin eli koptu, yaralıydı. Kendi kendilerini yaraladılar... Geldim köye ve köyde hiçbir şey yapmam. Artık gara gara düşünürüm köyde. Tehlike vardı ve başladım Atatürk’ün birkaç tane kitapçığı vardı bizim evde, o kitapçıkları bir gözden geçirdim. Silahlardan bahseder, Samsun’a geçti, Kuvayı Milliyeden bahseder. İnan bana bazı geceler rüyamda gördüm onu, Atatürk’ü gördüm rüyamda. ‘Kimıldan’ demiş, kimıldan, ne düşünün? Atatürk’ü gördükçe ben bunalırım. Geldim gaveye gara gara düşünürüm böyle. Geldi bu benim köylüler ‘Be Vehbi ne düşünün?’ derler. Nöbet dutarık köyde, silahımız yok... Ertesi gün gittim ben Lefkoşa’ya ve buldum bu Mehmet Ali’yi. ‘Be Allah belanı versin. Duydum sende silah var ama paramız yoktur.’

¹¹ Vehbi Mahmutoğlu ile 25 Nisan 2006 tarihinde Yeni Erenköy’deki evinde yapılan görüşme.

dedim. Gittik aldık Rıfat'tan silahı 5 liraya, ağızdan dolma. Köye getirdik. Köye girmeden Dikilitaş'ta oturduk, oturduk. Deneylim kendini. Gürültü patırtı akmadı yavu. Çıktı geri guburu. Olmadı gene. Nevzat doldurur barudu, ateş eder, gene olmaz. Ee biz da başladık yapalım el bombası bir şeyler. Hazırladık Lütfi da, Nevzat da solinalardan. Bir dinamit getirdik, bunlar da getirdi şimdi madenden. Beraber şimdi boru yapalım. Ben 'Bunlar kurtarmaz be. Bunlar iş değil. Bunlar masgaralıktır.' derim. 'Be gardaş, düşünürüm bi sandal alayım, balıkçılık yapayım. Türkiye'den silah getireyim. Ortaklaşa kayık alacağız.' dedim..."

Bunun doğal sonucu olarak da ilk silah nakli ve kıvılcım Erenköy'de tutuşur. Yeşilirmak, Kurutepe, Günebakan, Süleymaniye ve Yağmuralan köylerinden oluşan bölgede "Alın size istediğiniz kadar silah. Bizi bundan böyle Rum'a, İngiliz'e sakın ola ki teslim etmeyin." diyen bu insanlar mücadelenin de bereketçileri olurlar;¹²

"...İlk zamanlarda silah getirme durumunda silahı Türkiye'den nasıl getirecekleri konusunda epeyi sorunları oldu bu arkadaşların ama Erenköy, eskiden Koçina'ydı adı ve orada çalışan, orada yaşayan iki balıkçı kendi balıkçı tekneleriyle Türkiye'ye gidiyor ve oradan irtibat kuruluyor tabii Genelkurmay aracılığıyla. Ondan sonra büyük bir balıkçı teknesi alınıyor ve buraya silah getirilip götürülüyor..."

Lefke'nin Karadağ maden ocaklarında bulunan CMC (Cyprus Mining Cooperation/Kıbrıs Madencilik Şirketi) isimli maden şirketinde çalışan işçileri Erenköy'e taşıyan otobüse bir gece yarısı iş çıkışında Mersinaci Yokuşu olarak bilinen noktada ve ortada hiçbir neden yokken Rumlar tarafından pusu kurulur ve Baba Mehmet¹³ ismiyle bilinen Kıbrıslı Türk hayatını kaybeder;¹⁴

"İlk silahlar da o günlerde geldi Türkiye'den. Ama Türkiye'nin inisiyatifi ile değil. Bu konu, yani Türkiye'den silah getirme konusu şöyle çözüldü: EOKA bir gece yarısı Karadağ madeninde çalışan Dillirga yöresi madenlerini taşıyan araçlara, Yoraca mevkiinde bir pusu kurdu. 7-8 kişi yaralandı. En hafif yaralısı da öldü. Ölen Erenköylüydü. Eski adıyla Koçina... Otobüsün sahibi Lütfi Celül'dü ama akşam otobüsü Karamano diye bilinen birisi kullanmaktaydı... Koçinalılar, Erenköylüler yani, sert insanlardı. Kavgacı insanlardı. İlle de intikam alacaklardı. Sağa sola saldırdılar, silah aradılar. Nerede silah? Denктаş Bey'e göre silah vardı, getirtirlerdi ama şanssızlık büyük. Kermiya'ya gömdüler, İngiliz oraya da gitti, orda da kamp kurdu silahlarımızın üzerine... O nedenle sabır

¹² TMT Limasol Sancağı mensubu merhum Mehmet Y. Manavoğlu ile 25 Ağustos 2004'de Girne'de yapılan görüşme.

¹³ Rauf Özhun, "Ulusal Mücadelemiz-8 Erenköy Sancağı", Kıbrıs Mektubu Dergisi, Temmuz-Ağustos 2004, Cilt 17, Sayı 4, Ankara, s.32.

¹⁴ Avrupa, 1-2 Mart 1998.

gerekirdi. Bu arada ateşkes ilan edildi. EOKA ile TMT arasında. Vehbi, Vehbi Mahmut, Vehbo, ya da Çombe diye bilinen ve Polili milliyetçilere göre gomonist olan, o nedenle Limnidi madenindeki işini bırakıp Lefkoşa’da ekmek parası peşinde koşan Koçinalı delikanlı da Rum’un pususunun intikamının alınması gereği nedeniyle Türkiye’den silah getirmeği kafasına takar ve ‘TMT ya Evkaf’tır ya Federasyon.’ diyerek Evkaf’a da Federasyon’a da gider ve ‘Söyleyin ben Türkiye’ye silah getirmeğe gidiyorum.’ der ve köye gider. Vehbi’nin bir balıkçı sandalı vardı. Yanına Asaf’la Cevdet adlı iki genci de alarak yola çıktı. Sonuçta Türkiye sahillerine çıkarlar ve tutuklanırlar...Adana’ya götürülürler. Sonuçta amaçlarını söylerler. Durum Ankara’ya duyurulur ve daha önce adı geçen TMT’yi örgütlemekle görevlendirilen Binbaşı İsmail Tansu Bey’e durum ulaştırılır...Sonuçta Vehbi ve arkadaşlarına silah verilmesi kararı alınır ve verilir. Ama bu silahlar EOKA’nın Goraca pususunun intikamının alınması için değil TMT için verilir. Vehbi ile arkadaşları kendilerinden umut kesildiği bir sırada döndüler. Köyde ve civar köylerde gittiklerini ve niçin gittiklerini bilmeyen yoktu. Dönüşleri sevinç yarattı ama tartışmaya da neden oldu. İntikam için silahları bekleyenler ‘Bu silahlar bizimidir.’ ısrarındaydı ama intikam için silah getirmeğe gidenler getirdikleri silahları gönderilen yere vermekte kararlıydılar... Böylece ilk silahlar Lefkoşa’ya ulaştırılır.”

Baba Mehmet (Mehmet Mustafa) isimli Kıbrıslı Türkün öldürülmesi sonrasında bölgede bulunan Türkler de kendi aralarında toplanarak bir hareket tarzı geliştirmeye çalışırlar;¹⁵

“...Bunun üzerine bizim de Rumlara karşı bir şeyler yapmamız lazım geldiğini (düşünerek) dava arkadaşlarım Asaf Elmaz, Vehbi Mahmutoğlu, Lütfi Celül, Behai Bilal, Sadrettin İsmail ile yaptığım gizli bir toplantıda ormanda çalışan bazı Rumlara pusu kurmayı kararlaştırdık. Ancak daha sonra elimizde silah olmadığı için bu düşüncemizden vazgeçerek Türkiye’den silah getirmek amacıyla kendi imkânlarımızla Polili bir Rum’dan satın aldığımız sandalla denize açıldık... Türkiye’den silah getirme fikrini ilk ortaya atan bendeniz, Nevzat Nasıroğlu ile Vehbi Mahmutoğlu olmuştur. İlk Türkiye’ye gidip Erenköy’e silah getirenler Asaf Elmaz, Cevdet Remzi ve Vehbi Mahmutoğlu’dur. Daha sonraları bu seferlere benden başka Feridun Hamza, Bahaettin Sabri, Hikmet Rıdvan, Lütfi Celül, Hüseyin Hikmet ve Ahmet Cemal katılmışlardır...”

Vehbi Mahmutoğlu köyde arkadaşlarına Türkiye’yi gitme fikrini açtıktan ve toplam 80–90 Kıbrıs Lirası para topladıktan sonra tekrar Lefkoşa’ya gelir;

¹⁵ Rauf Özhan, A.g.e., s.32.

“...Geldim Lefkoşa’ya ve buldum bizim Celal’i, gardaşım. Dedim gendine parayı topladım ama bu budur, gelecek olan silahtır. Silah ararım ben, bulamadık. Vardık Mehmet Ali Akpınar’a silah. Yedi bize silahı. Acaba derim kimdir bu TMT’nin başkanı? Acaba derim Evkaf Müdürü olmasın? Gidelim mi derim ona? Giderik der başa. Gittik Evkaf Müdürü’nün yanına. Gittik, bi yokladık adamı. Amanin bi titreme duttu adamı, çıktık. Be derim bu TMT Komutanı Dr. Küçük olmasın? Gittik görelim adamı, bırakmazlar içeri. Yahu isterik görelim adamı. Dediler iki tane genç adam geldi, isterler sizi görsünler. Dur bakalım belki bir şeyler yapar...”

Söz konusu EOKA saldırısı sonrasında diğer köy heyetleri gibi KTKF Başkanı Rauf R. Denктаş’ı ziyaret eden Celal Mahmutoğlu, Vehbi Mahmutoğlu ve Asaf Elmaz diğer bütün köy heyetlerine verilen cevaptan pek de hoşlanmazlar ve biraz da Erenköylülerin kendine has hırçınlığı içinde bağırıp çağırırlar ve kendilerine silah verilmemesi halinde gidip getireceklerini de söyleyerek uzaklaşırlar,¹⁶

“...Son şansımız Federasyon Başkanı Denктаş. Haydi bakalım. Bu, bu, bu, bu, yahu artık kol kola girdik. Gittik vurduk kapıyı. Çıktı bir bıyıklılık, Cemal’ıdı biriydi. ‘İşi var yavu, ne yapacaksınız adamı? Bana söyleyin da ben söyleyeyim ona.’ dedi. ‘Be arkadaş, yav, bırak yav konuşalım da gizlidir bu iş.’ dedim. ‘İyi, siz bana söyleyin da korkmayın da benden bir şey çıkmaz.’ dedi. Dedik yav böyle böyle. Köyde acııp adamlar öldü. Köyde silahımız yok, silah isterik. Söyledim gendine, söyledim. Dedim bak bura, son şansıdır bu. Biz kaçıyoruz bu akşam. Ha, nereye? Gideceyik dedim Türkiye’ye. Şayet dedim biz yakalanırsak denizde, Celal da var yanımda, demeyesiniz ki biz kaçakçıyık ya da hırsız. Biz para topladık, gideceğiz Türkiye’ye ve orda toplayacağız, satın alacağız Türkiye’den ve getireceğiz. Bulunur, bilmeyiz kimseyi ama satın alacağız. Baktı bu bize, baktı, baktı ve açtı kapıyı ve girdi içeri bir şeyler söyledi. Sonra döndü bana ‘Ne isterlerse yapsınlar.’ dedi Denктаş. Öyle demek istedi yani bize. Yakalanırsak biceğiz zannetmeyin ki biz kaçakçıyız falan. Gaçtık, gittik oturduk. Ne yapacayık gardaş? Bilmem 70–80 lira dutar ne bileyim ben. Gittim bi pusula aldım. Kimden aldım pusulayı bilin? Gazete satar şu velesbitin üstünde Derviş Dayı, ondan aldım...”

Vehbi Mahmutoğlu o dönemde PEO üyesi bir işçi olmakla berabere ileri sürüldüğü üzere komünist bir kimliğe sahip değildir ve Mehmet Mustafa’nın öldürülmesinden çok daha önce EOKA’ya karşı mücadele etmenin yollarını aramaktadır. Nitekim Türkiye’ye gidip silah getirdikten sonraki süreçte bile uzun süre takip altında tutulan Vehbi Mahmutoğlu’nun AKEL yandaşı bir politika gütmeyeği

¹⁶ Vehbi Mahmutoğlu ile 25 Nisan 2006 tarihinde Yeni Erenköy’deki evinde yapılan görüşme.

anlaşılacak ve kendisi de TMT içerisinde yerini alacaktır. Vehbi Mahmutoğlu da tekne satın alma ve Anamur'a gitme düşüncelerini řu sözlerle anlatır,¹⁷

“...Ne anneme, ne gardaşıma, ne kız gardaşıma hiçbirine, gapatın da gideceyik tamamdır. Gideceyik Türkiye'ye ve ben eşim Layıka'ya Ben gidiyorum Türkiye'ye, gecikirsam řu olur, bu olur söyledim. İlk gideceğimde silah getireceğimi söyledim söylemedim hatırlamam. ¹⁸ Geldim köye ve 3 tane daha aldım mazot bidonu. Sordum bir motor bi bidonla ne kadar çalışır. Tekne almaya karar verdikten sonra Poli'nin Laçi köyünde 60 Sterline küçük bir tekne buldum. İçten takma bir motor; ancak geri vitesi yok. Saatte 4 deniz mili hız yapıyor. Ben yola çıkacak arkadaşlarımla nöbetlerini ayarladım. Hepsisi o gece boş olacaktı. Küçük kardeşim Burhan da bize yardımcı oldu. Kararlaştırdığımız gece saat 23.00 sularında denize açıldık. Dedim bak kaktıracağız gendini yavaş yavaş, çekelim Bismillah. Endirdik sandalı ben, onlar, üçümüz de. Ancak motorun sesinin duyulmaması için başlangıçta 4 saat kadar kürek çekerek kıyıda uzaklaştık. Yaz ama sonbahara girerik. Eylül bir şeydi. Ektik biçtik ekinleri, Eylül 1958 ama günü bilmem. Ondan sonra ya Allah kürek çek da çek, çek da çek, çek da çek. Bir saat, iki saat, ondan sonra iki buçuk saat, saat 24.00 oldu ve baktık ondan sonra görünür bir şeycikler. Denize açılmadan önce Kahveci Karavannis'ten evine gidip ondan bir karayolu haritası almıştım. Orada Kıbrıs, Anamur ve çevresi gözüküyordu. Türkiye'ye yaklaştığımızda nereye geldiğimizi bilmiyordum. Yallah geçer geçmez Kormacit Feneri'ni bir projektör yaktı üzerimize. Bir projektör be yav sanki da gördüm ben onu önümüzde. Söndürdüm motoru, yatın aşağıya, yattılar aşağıya. Darar bu projektör, darar. Ama nedir bu yav? Şafak söküyordu ve galdık, galdık, galdık ve akıntı aldı bizi götürüyordu içeri, içeri, içeri. Korkardık ha kafamızı böyle galdırmaya. Bakardık böyle aha bir şey görmeyik. Bastık motoru vuv vuv vuv vuv. Baktım taa aşağıda gemi, sabah oldu. Düştüğ bayağı geri, bakarım dağları da ancak da görürük. Bir da güzel yemecik yaptık orda. Hellimcik, ekmecek, rakıcık, şarapcık, içkicik yedik. Baktık gece 21.00'den ertesi gün ikindin 16-16.30. Çekerik sandalı, şakalaşırık. Baktık bir plaj, insan dolu. Üzerine doğru giderik ama dedim ben arkadaşlara çıkmadan. Göçmenik biz. Yani Kıbrıs'ı terk ettik, göç ettik bu memlekete. Çıkarsak biceğz sakın bir yere alacağız silah ağadan. Çıkarsak da yakalanırsak kapayacağız ağzımızı, bantlayacağız. Çıkarkenden bırakın da ben konuşayım. Tamam, tamam göçmenik. Rum zulmünden korkarak kaçtık. Bu tarafa geleceyik biz.

¹⁷ Vehbi Mahmutoğlu ile 10 Temmuz 2009 tarihinde Yeni Erenköy'deki evinde yapılan görüşme.

¹⁸ Layıka Mahmutoğlu ise eşinin bu ilk silah getirme işiyle ilgili bilgi verdiğini belirterek 'Söyledi başa ki gecikirsam mecikirsam gidesin gomşulara da çeşmede dedikodu yapasın. Gitti gocam Türkiye'ye falan da filan da' diyerek ifade eder.

Silah istemeyik. Ama çıkarsak da biceğz ağanın çiftliğine ve gösterirsa, verirsa da bize 5–6 lira silah isteyeceyik. Bilendik ya ne bilelim? Ama yakalanırsak jandarmalara o başka meseledir. Oldu mu oldu. Kaledran denilen yere geldik. Orada insanlar denize giriyorlardı. Yorulduk da ama yaklaşıyoruz kıyıya da. Döndü Cevdet bana ‘Ben gorkarım bu beytambaldan. Vuracak bizi taşlara.’ dedi. Dedim gendine ‘Dut sen bunu da söndür motoru da ben vuracağım motoru guma.’ Biz de motoru durdurduk; ancak tekne tornistan yapmadığı için denize bulunan bir kadına çarptık. Etrafımızı insanlar sardı. Bizim yabancı olduğumuzu anlayınca karakola götürdüler. Bir çavuş ve arkadaşları bize çay ikram ettiler. Bağladık güzel motoru, gittik gaveye. Çaylar hep onlardan. Zavallı ama bilin her yandan geldi böyle insanlar. Biz anlatırık böyle ballı ballı, öldürdüler, kestiler, biçtiler, namusa girdiler aman anam. Gaynadı ortalık. Kalktı oranın muhtarı ‘Be arkadaşlar biraz yardım’ dedi. Ancak doğru dürüst anlayamıyorduk. O zamanlar Türkçemiz zayıftı. Kaldık karakolda, geceledik orada. Bizi denizden Anamur’a götürme kararı verdiler. Adamlar iki tane jandarma, üç tane değil. Aldılar bizi 5–6 saatte getirdiler Anamur’a. Anamur limanı hep insan, dağ taş insan. Taka taka taka taka sandalla yav, benim sandalla jandarma hem da o ormancıyla getirdi Anamur’a. Haydi, goydular bizi Land Rover cibe. Limana çıkmadan önce birkaç tur attık. Ararlar sandalın içini silah milah bulacağız diye yoktur. Vay be gardaş iki saat başladılar nerdesin, nere girdin. İki saat bağa, iki saat da ötekine, yeter dedim da açıklıktan öleceyik. Dedim be arkadaşlar nedir yav bu ifadeler burada? Mahvolduk saatlarınan bunun içinde. Geldik garakola gene ifade vereceyik. Götürdüler bizi bir yemeğe, geldik garakola gene ifade vereceğik. Verdik orda 4-5 saat ifade üçümüze. Ne getirdin, ne götürdün, ne boyası var, ne takası var sorgu sual. Neçin kaçtınız, ne kaçtınız? Kaçtık yavu, gorktuk. Be dedi silah istersanız söyleyin da buralarda, bu civardan öyle yapalım da doldurun sandalı da gidesiniz. Ne silahı be, kaçtık biz. Üçümüz da kaldık onda 2–3 gün. Telefon gelir haydi Adana, Mersin ister bizi. Sandal orda Anamur’da bağlı. Üç asker verir bize, bir da kamyon, yallah Mersina. Orada siyasî mülteci olduğumuzu söyleyince Mersin’e gönderildik. Sonunda karşında vali yardımcısını görünce siyasî mülteci olmadığımızı, Türkiye’ye silah almak için geldiğimizi anlattım. Bize büyük ilgi gösterdi ve Adana’ya telefon etti. Eh Vehbi Bey der bağa, Vehbi Mahmut der bağa, sensin der. Ee nedir yahu? Dedim her gün 1 kişi, 3 kişi, 5 kişi, köyümde silah yok, mermi yok, adam yok, adam öldürülürler. N’apacayık? Geldik böyle anavatana da yerleşelim. Tamam dedi vali muavini, ben size bir şeyler uydurayım da, yardım edeyim de galın dedi. Hatta bunda da galırsınız yahut da Ankara’da, İstanbul’da, istediğiniz yerde. Yok dedim gendine, biz burada galacayık diye gelmedik. Biz göçmenik ya burada galacak değilik. İsterik dönelim geri. Durdu baktı yüzüme bir. Yav be

gardaş dedi bağa sen demedin göçmenim diye? Eee göçmenim ama gorktum da geldim. Geldin der bağa da sen geri giden, bu ne biçim iş der bağa. Eee dedim köyümde silah yok, n'apacayım? Ama der geldiğinde silah alacan? Gözleri akdı, kalktı yerinden beni kucakladı. Elimden ne gelirse yapacağım. Canım kurban olsun sizlere der bağa.”

Adaya ilk silah nakli konusunda TMT'nin ilk Bayraktarı, Ali Conan kod isimli Bayraktar Rıza Vuruşkan da daha sonraki süreçte Vehbi Mahmutoğlu ve arkadaşları tarafından getirilen silahları aktarır ve durumu şöyle ifade eder,¹⁹

“...Tabii en mühim mesele silah meselesiydi. Silah ve eğitim meselesiydi. Bunlar için Erenköylü Vehbi Mahmut, Asaf Elmaz, Nevzat, birkaç kişi bunlar kendiliklerinden Erenköy'den kayıklarıyla Türkiye'ye geldiler. Rauf Bey'in de teşvikiyle olacak. Yıl 1958 ve hatta ben gitmeden önce bir seferleri vardı galiba. Evvela inanılmadı bunlara. Burada (Ankara'da) bizim daire ile Seferberlik Dairesi ile temasa geçtiler. Bunlar pek itimat telkin etmedi. Hatta MİT bunları yakaladı. Sonradan bizim daire el koydu. Onlara silah filan da verip oraya (Kıbrıs'a) gönderdiler. Teklif Ankara'dan mı geldi orasını bilemeyeceğim ama Rauf Bey'in teşviki ile olacak bu. Ondan sonra ilk ihbar, biz Lefkoşa'dayız. Federasyon binasının karşısındaki evde oturuyordum. O akşam bekliyoruz, silahlar kayıkla gelecek.1958 Ağustos ayı. Neyse haber geldi. Rauf Bey hiç unutmam bir koltukta otururdu. Bir hopladı, 'Oh filan' diye. Biz de şey ettik filan. Sarıldık, marıldık, öpüştük. Rauf Bey bütün muhtarlara, herkes silah istiyor, tabanca istiyor, 'Türkiye'den gelecek. Geldi, gelince ilk sana vereceğim.' Herkese 'İlk sana vereceğim.' demiş. Tabi biz gelenlerin ne olduğunu bilmiyoruz ama kendimize göre bir planımız var. Fakat Rauf Bey bir anlattı vaziyeti 'Bu ilk partide bu planı uygulamayalım.' dedik. Biz gelenleri olduğu gibi Rauf Bey'e devrettik. O plan dışı olarak dağıttı.”

Lefke Sancağı'na bağlı olarak Erenköy ve Yeşilirmak'ta kurulan ikmal merkezleri aracılığıyla Erenköy, Mansur ve Bozdağlı gençler Anamur-Erenköy arasında silah sevkiyatını gerçekleştirir. TMT ise Türkiye'deki girişimler sonrasında profesyonel bir yapıya dönüştürülmeye çalışılırken 10 Ağustos 1958 tarihinde teşkilata her konuda yardımcı olan Ziya Selşik²⁰ aracılığıyla Daniş Karabelen Paşa'ya bir haber gelir. Kıbrıs'tan adaya silah götürmek üzere geldiklerini söyleyen bu üç gençten kimsenin haberi yoktur. Teyit almak üzere derhal Lefkoşa aranarak Albay Rıza Vuruşkan'a durum anlatılır. Onun da bu konudan habersiz olduğunun öğrenilmesi üzerine Adana'da Kurmay Albay Fuat Doğu aranarak gözaltına alınan Celal ve Vehbi Mahmutoğlu ile Asaf Elmaz'a iyi davranılması ve bu konuyu araştırmak üzere ivedi

¹⁹ TMT Bayraktarı Alb. Ali Rıza Vuruşkan'dan aktaran Derviş Manizade, A.g.e., s.581-582.

²⁰ İsmail Tansu, "TMT-Türk Mukavemet Teşkilatı", Kıbrıs Mektubu, Mayıs 1997, Cilt 10, No.3, s.27.

Adana'ya gelineceği bildirilir.²¹ Genellikle bilinenin aksine kendi inisiyatifleriyle silah almak ve Kıbrıs adasına getirmek üzere yola çıkan bu gençlerin karaya çıktıkları nokta ise Anamur değil Antalya-Mersin il sınırını teşkil eden ve Anamur'a 40 kilometre mesafede bulunan Kaledran köyüdür. TMT'nin Ankara'daki planlayıcısı ve beyni, ayrıca Ankara'daki sorumlusu Binbaşı İsmail Tansu da o ilk silah sevkiyatının yapılmasını ve o günleri anılarında şöyle anlatıyor;²²

“Bir gün Millî Emniyet'ten bir haber geldi. Ziya Selşik bize ilgilendireceği düşüncesiyle haber göndermiş. Buna göre üç genç Kıbrıs'tan sandalla gelmiş, Türkiye'den silah almaya geldiklerini söylüyorlar diye. Teşkilatı aradık, böyle birilerini gönderdiniz mi diye, haberleri yok. Bunlar kendi başlarına yola düşmüşler. O günler Dr. Burhan Nalbantoğlu da Türkiye'de bizimle çalışıyor. Derhal Ankara'dan kalktık Mersin'e geldik. Nalbantoğlu bunları sorguya çekti. Bunların vatanperver gençler olduğunu tespit ettik, Erenköylü Celal ve Vehbi Mahmut'un kayığı. Bir miktar silahı aldık, Mersin'e götürdük. Silahları Kıbrıs'ta toprağa gömeceğimiz için özel, balmumuna benzer bir plastik ile korumaya almıştık. Kıbrıs'a ilk silah ikmali 8 makineli tüfek, 20 tabanca ve 6200 adet mermi oldu. Malzemeyi kayığa doldurduk. Derme çatma bir kayık. Üç tane de delikanlı. Dalga başlamış. Açıldılar. Onların o kudurmuş dalgalara karşı şevk ve heyecanla savaştığını gördüğümüzde Dr. Nalbantoğlu ile gözlerimiz yaşararak birbirimize baktık. Bu manzara bize bu işte muvaffak olacağımızı gösteren en gerçek kanıt olmuştu.”

Anamur'da sahile çıkan ve Jandarma Bölük Komutanı Yüzbaşı Mehmet Kızılsu²³ tarafından gözaltına alınan²⁴ bu pasaportsuz 3 gencin Anamur'a çıktıkları derhal TMT Ankara merkezine haber verilir. Adadaki Rum şiddetine karşı koymak üzere tamamen kişisel bir tepkiyle vatanseverliklerini ortaya koyan bu üç gencin iyi niyeti ve kahramanlıklarından Adana'da yapılan sorgulamaya sonucunda iyice emin olan Doktor Burhan Nalbantoğlu, Albay Fuat Doğu ve Binbaşı İsmail Tansu bu üç genci teşkilatın ilk arı ekibi olarak görevlendirir.²⁵ Söz konusu üç Kıbrıslı Türk gencinin söyledikleri üzere Kıbrıs'tan geldikleri ve ifadelerinin doğru olduğu konusunda onay veren ise Dr. Burhan Nalbantoğlu olmuştur. Dr. Burhan Nalbantoğlu daha önce Öğretmen Okulu'nda öğrenci olduğu dönemde yirmişer günlük iki dönem

²¹ A.g.g., 14 Haziran 1997.

²² Emekli Albay ve TMT Ankara kadrosundan İsmail Tansu ile 23 Kasım 2002 tarihinde Ankara'da yapılan görüşme.

²³ Dünya rekortmeni millî atıcı Dr. Alp Kızılsu'nun babası olan Yüzbaşı (Emekli Kurmay Albay) merhum Mehmet Remzi Kızılsu mükemmel bir asker, mükemmel bir komutan, ayrıca son derece mütevazı bir kişi ve Anamur Kaymakam Vekili olarak görev yaptığı bir dönemde kendisine işinin olması için yapılan hatırı sayılır bir rüşvet teklifini elinin tersiyle itecek kadar dürüst ve örnek bir insandır. Merhum Ahmet Oğuz Kotoğlu ile 11 Eylül 2004 günü İstanbul-Sarıyer'de yapılan görüşme.

²⁴ Türkiye, 19 Temmuz 1997.

²⁵ İsmail Tansu, “TMT-Türk Mukavemet Teşkilatı”, Kıbrıs Mektubu, Mayıs 1997, Cilt 10, No.3, s.27.

olmak üzere Koçına İlkokulu'nda stajyer öğretmen olarak çalıştığından Koçinalı gençleri tanınması kuvvetle muhtemeldir,²⁶

“...Başımızda bir Binbaşı bindik bir otobüse. Uzatmayalım götürdüler Adana'da garajlara bizleri. Bir Land Rover geldi, iki asker ve bir başka subay. Adam geri döndü ve biz bindik Land Rover'e. Üçümüz, üç gardaş beraberiz. Götürdüler bizi böyle Adana'nın dışında ağaçlıklı bir yol, görürüm ama şimdi nereye gittiğimi. Geçtik şehrin içinden de böyle uzun bir yol, sonra geldik eski bir binaya. Önünde bir de nöbetçi vardı. Asaf, Cevdet ve ben indik. Bizi bir çavuş karşıladı. Tokalaştı. Buyurun dedi ve bizi götürdü bir köşeye. Attılar bizi geceleyin ranzalı bir odaya ama ben bir türlü uyuyamıyorum. Ne arayan var ne soran. Tek tek atarlar bizi içeri. Konuşuruk tek tek. Ne var ne yok, vallaahi iyilik. Onu sorar, bunu sorar.2-2.5 saat sonra baktık böyle kravatlı bir genç 30-35 yaşlarında çekti beni böyle ağaçların altına. Sigara da içtik, gave de. Dedi bağa ben Giritliyim. Giritliyim der bağa, Rumcam benim daha iyi. Eee Rum musun der bağa. Yok, Türk'üm. Lanet olsun der bağa. Burada yaşantı yok, buralara geldiniz. Gidecek yer bulamadınız da buralara mı geldiniz? Ben korktum şimdi adamdan, casus mudur nedir? 1 gün, 2 gün, 3 gün hep aynı, emin olmak isterler. Nerelisin? TMT'den misin? TMT'denim dedim en son. En son TMT'yi söyledim. Ben TMT'denim, yemin ettim dedim. Oysa yemin memin yok ama öyle tanıtırım adama. Soru soru soru, 7 gün, 8 gün onun içinde... Çıktı oturdu üst komutan karşıma. Baktım karşımda da Kıbrıslı, aynen görürkandan tanıdım daha hemen. Bir Kıbrıslı hemen tanıdım kendini ama bir şey demedim. Tutarım kendimi daha. Gene sordu bağa komutan serbest, açık, nereliyim, ne yaparım, ne isterim. Karşımdaki adam sen der bağa Koççinalısın. Baktım, evet dedim öğretmenim. Eee tanırım ya. Tanımaz olur muyum ya? Sen dedim öğretmenlik yapmazdın Erenköy'de? Hatta dedim beni okuttun 5-6 ay. Hatta dedim sen bir tokat da vurdun bağa. Öğretmenlik da yaptı Burhan Nalbantoğlu hatırlarım. Bunlar geldiler köye da doktorluk da yaptılar. Öğretmenidi, tokadını da yedim. Der bağa sen asıl Koççinalısın. Der bağa sen herkesi tanırmın köyde. Eee tanırım be yav. Mansura, Lefke, Peristerona, şu gadar, bu gadar, o vakit bir his geldi bana başka türlü. Sorgu başladı gene. Gıyıdan, karadan ne kadar, kaç mil var, ne bileyim kıyıya kaç mildir. Be dedi bağa sen TMT'de yazılısın? Evet dedim gendine. Bir vakit bir şey konuşmadı. Elinde bir kitapçık vardı. Açtı, açtı, açtı, açtı. Galiba bir şey gördü mü görmedi mi bilmem tam orta yerde kapattı...²⁷ Derken beni tekrar yukarı çağırdılar. Kalktım bir harita böyle Türkiye-Kıbrıs, Kıbrıs'ın

²⁶ Vehbi Mahmutoglu ile 10 Temmuz 2009 tarihinde Yeni Erenköy'deki evinde yapılan görüşme.

²⁷ Vehbi Mahmutoglu bu noktada Dr. Burhan Nalbantoğlu'nun elindeki defterden TMT yemini edenleri kontrol ettiğini ve o defterde kendisinin ismini de aradığını ima etmeye çalışıyor.

bütün hudutları, sahiller, hudutları falan. Der bağa Koççına'nın en iyi çıkışı yeri neresidir acaba. Sandal en iyi nere gider der bağa. Dedim valla bizim köyde iki tane şey var, biri gumluk, biri de taşlık. Biri Batı keser, biri Doğu keser. Ee der bağa sen giden şimdi köye sana izin versem. Giderim ya gitmemin. Dolu isterim sandalı dedim gendine, boş istemem..."

Burada söz konusu Kıbrıs Türklerine hitaben bir konuşma yapan Binbaşı Tansu Kıbrıs'taki durumu ve gizli faaliyetlerini anlatır;²⁸

"Sizler Rumlara karşı silahlanmak için tehlikeli bir maceraya atılarak buraya gelmişsiniz. Size vereceğimiz görev hem kendinizi, hem de eli silah tutan öteki kardeşlerinizi silahlandırmaktır. Kıbrıs'ta Rumlara karşı silahlı bir örgüt kuruyoruz. Sizi şu andan itibaren bu örgütün üyeleri olarak kabul ediyoruz. Size şimdilik bir miktar silah vererek Kıbrıs'a yollayacağız. Başarılı olur ve söylediklerimizi aynen uygularsanız bundan sonra da size emir verildikçe Anamur'a veya bildireceğimiz başka bir noktaya gelip silahları örgüte taşıyacaksınız. Köyünüze ulaşınca silahları saklayacaksınız. Bunlardan kimseye söz etmeyeceksiniz. Size vereceğimiz parola ile yaklaşan olursa silahları ona teslim edeceksiniz. O günden itibaren artık Kıbrıs'taki örgütümüzün lideri emrinde olacaksınız. Götüreceğiniz silahlardan size de verilmesini lidere bildireceğiz. Gizliliğe son derece dikkat edeceksiniz. Ananıza, babanıza, kardeşinize ve eşinize de yaptıklarınızdan söz etmeyeceksiniz. Böyle örgütlerde gizliliği korumayanların cezalandırıldığını duymuşsunuzdur..."

Dr. Burhan Nalbantoğlu'nun gençleri tanınmasının ardından Bnb. İsmail Tansu'nun da onayıyla Mersin'de depolanan silahlardan sorumlu Yb. Remzi Atılğan aracılığıyla alınan silahlar gizlice bir Land Rover araca yüklenir ve Anamur'a getirilir.²⁹ Üç Kıbrıslı genç Anamur'da otele yerleştirilir, kayıklarına yakıt ikmal yapılır ve ertesi sabah Kıbrıs'a hareket edecekleri bildirilerek bir mizansen hazırlanır. Buna göre ertesi gün gençler Anamurluların yoğun ilgisi ve tezahüratı altında Kıbrıs'a hareket etmeden önce Anamur İlçe Jandarma Bölük Komutanı Yüzbaşı Mehmet Kızılsu³⁰ onlara hitaben bir konuşma yapar;³¹

"Arkadaşlar, kendinizi tehlikeye atarak denizi aşarak pasaportsuz olarak buraya gelmişsiniz. Bu hareketiniz kanuna aykırıdır ve mahkemeye verilip cezalandırılmanız gerekir. Ancak yapılan sorgulama ve incelemeden sonra Kıbrıslı Türk kardeşlerimizden olmanız ve kötü bir

²⁸ Emekli Albay İsmail Tansu ile 23 Kasım 2002 tarihinde Ankara'da yapılan görüşme.

²⁹ Vehbi Mahmutoğlu ile 10 Temmuz 2009 tarihinde Yeni Erenköy'deki evinde yapılan görüşme.

³⁰ Milli sporcu, dünya şampiyonu ve rekortmen atıcı Dr. Alp Kızılsu'nun babası.

³¹ İsmail Tansu, A.g.e., s.27.

niyetinizin olmadığı anlaşıldığından sizi Türkiye Cumhuriyeti hükümeti affediyor. Bir daha böyle pasaportsuz gelmeyin, güle güle yolunuz açık olsun.”

Celal ve Vehbi Mahmut ile Asaf Elmaz’dan oluşan bu üç kişilik ilk Arı Ekibi Anamur Limanı’ndan ayrıldıktan sonra kendilerine verilen talimat gereği iyice gözden uzaklaştıktan sonra doğuya doğru dümen kırarak Mamure Kalesi yönüne dönerler. Orada kendilerini bekleyen Binbaşı İsmail Tansu ve Anamur İlçe Jandarma Bölük Komutanı Yüzbaşı Mehmet Kızılsu tarafından verilen “hediyeleri” kayığa yükleyen bu üç genç Kıbrıs’a doğru yola çıkarlar;³²

“Tabii bu insanlar tamamen kendi istekleriyle ve memleket sevgisi sonucunda kalkmış gelmişler Kıbrıs’tan. Yaptıkları iş kanuna uygun değil. Anamur’da vatandaşlar da bunların geldiklerini görüp duydu. Biz de bir şeyler yapalım istiyoruz. Üçünü de iyice tembihledik ve Anamur iskelesinde bunlara sıkı bir konuşma yaptıktan sonra geriye Kıbrıs’a gönderdik. Bunlar kayıkla uzaklaştılar. Anamurlular da işlerine güçlerine gittiler ancak kayıktakiler iyice uzaklaşıp gözden kaybolduktan sonra daha önce konuştuğumuz üzere rota değiştirip Anamur Kalesi’ne geldiler. Orada bunlara bir miktar silah verdik ve Kıbrıs’a öyle gönderdik.”

Bütün gece Akdeniz’in azgın dalgalarıyla savaştıktan sonra 16 Ağustos 1958’de sabahın ilk ışıklarıyla birlikte Erenköy sahiline yanaşırlar ve bu ilk seferin yükünü teslim ederler. Sandalın adaya gelmesi ve silahların teslim edilmesiyle ilgili olarak yazılan mesaj da Bayraktar imzasıyla gelmekte gecikmez;

“Emanetler aynen teslim alınmıştır. Her şey normal cereyan etmiştir. Bereket kurtlarına silahları taşıyan gençlere birer serçe (tabanca) verilmiştir. Erenköy’de Bereket Hücresi (Silah kabul ve taşıma ekibi) oluşturulmuştur. Teşekkürler ederiz. İmza; Bozkurt”

Söz konusu 3 kişinin Mersin-Antalya il sınırında bulunan ve Anamur’a 40 kilometre mesafedeki Kaledran noktasında karaya çıkmalarının ardından yaşanan heyecanlı süreç kendilerine teslim edilen bazı silahlarla adaya dönmeleriyle son bulur ve bu durumu Rauf R. Denктаş’a bildiren TMT Bayraktarı Alb. Ali Rıza Vuruşkan bu 3 kişiyi onun Türkiye’ye gönderdiğini de düşünmektedir. Vehbi Mahmutoğlu ve iki arkadaşı tarafından TMT’nin ilk silahları olarak Türkiye’den getirilen silahlar adaya çıkartılır çıkartılmaz Salih Sertel ve İlder Kırmızı’ya teslim edilir ve böylelikle TMT kayıtlarına geçer. Getirilen silahlarla ilgili bir sıkıntı ise teslim edilenlerin sayısında bir eksiğin olduğunun anlaşılmasıyla ortaya çıkar. TMT bayraktarlığı Anamur’da teslim edilen silah sayısı ile getirilenler arasında birkaç silahın eksik olduğunu bildirince 3 balıkçı tekrar sorgulanır ve eksik silahlar ortaya çıkar. Böylece o mesele de halledilmiş

³² Emekli Albay İsmail Tansu ile 23 Kasım 2002 tarihinde Ankara’da yapılan görüşme.

olur. Silahların teslim alınmasının ardından her üç Erenköylü genç KTKF Başkanı Rauf R. Denктаş tarafından kabul edilirler ve Vehbi Mahmutoğlu'na 20, arkadaşlarına da 10 lira bahşış verilir;³³

“...Ee devam edeceksiniz? Tabii devam edeceyik. Başladılar artık bunlar daha aktif araya girmeye, baştan teşkilatlanmaya, baştan kontrol etmeye, bilmem ne. Bu sandal gider be artık? Dedim gitmez, gider ama başladı artık su almaya beytambal. Dedim ben hemen yaparım bunu, hemen yarın gece yaparım bunu. Denктаş dedi olmaz. Geldi tanıştı, tokalaştı biziminan. Paramızı verdi. Ondan sonra o gitti, İlterler, Serteller bunlar başladı bu sandalla gidemezsiniz diye. Artık başladık organize, artık aldı bizi kendi keyfinize yapamazsınız dedi, organize artık dedi... Geldiler köye ve bu sandalla gidermin dediler bağa. Ben giderim dedim ama yaramaz bu sandal. Başladılar aramaya, başladık başka sandal bulalım. Daha güzel bir şey ama büyük de olmasın, daha süratli, daha büyük o birinden...”

Vehbi Mahmutoğlu'nun TMT yemini etmesi ise kendi ifadesine göre son derece heyecanlı bir akşamda Dr. Fazıl Küçük'ün kliniğinde Rauf R. Denктаş'la birlikte otururken ve sohbetleyen araya giren bir telefon konuşması sonrasında olur. Gelen habere göre Lefkoşa'daki yazlık bir sinemada bir tartışma sonrasında bir İngiliz askerin Sten makineli tabancası gasp edilmiştir. Bu olaydan yarım saat sonra Vehbi Mahmutoğlu içerdeki bir odaya çağrılır ve orada yüzünü göremediği bir adamın karşısında ve bir perdenin arkasından kendisine okunan TMT metnini tekrar etmek suretiyle yemin eder. Mahmutoğlu kardeşler ve Cevdet Remzi'den sonra en fazla göreve çıkan ise Asaf Elmaz'dır.³⁴ İki kayıkla yapılan bu yedinci ve son seferinde ikinci seferini yapan arkadaşı Hikmet Rezvan³⁵ ile birlikte 9 Kasım 1958 tarihinde Anamur'dan Sevim isimli sandallarıyla Akdeniz'in azgın dalgalarına yenik düşer ve Erenköy'ün ilk kayıpları olurlar.³⁶ Aynı gün diğer teknede bulunan silahlar da Mahmutoğlu kardeşler tarafından İngilizlere yakalanmamak ve tekneyi batırmamak gayesiyle denize dökülür. Vehbi Mahmutoğlu havanın son derece kötü olması ve arkadaşlarının içinde bulunduğu teknenin kaybolması üzerine böyle bir tedbir almaktan

³³ Vehbi Mahmutoğlu ile 25 Nisan 2006 tarihinde Yeni Erenköy'deki evinde yapılan görüşme.

³⁴ 1933 Erenköy (Koççina) doğumlu olan Asaf Elmaz balıkçılık yapan bir TMT'cidir. Cesedi Akdeniz'in maviliklerinde bulunamayan Asaf Elmaz geride eşi Melek, çocukları Şener, Özer ve İlter'i bırakmıştır. Türk Cemaat Meclisi Sosyal İşler Dairesi, Şehitler Albümü, (Söz konusu albüm Şehit Aileleri ve Malul Gazileri Derneği yayını olarak 2 cilt halinde Kasım 2001 ve Ekim 2002 tarihlerinde yeniden yayımlanmıştır.), Lefkoşa, 29 Mayıs 1963

³⁵ 1937 Mansur (Mansura) doğumlu olan Hikmet Rezvan da balıkçılık yapmaktadır. Akdeniz'de kaybolduğunda geride annesi, babası ve 3 kardeşini bırakmıştır. Vehbi Mahmutoğlu ise anılarında onun daha ilk seferinde hayatını kaybettiğini belirtmektedir.

³⁶ 9 Kasım 1958 tarihindeki bu seferde fırtınaya tutulan teknelerden birisi batarken diğerindeki malzeme de teknedekiler tarafından batmamak için denize dökülür. Bu teknelerde bulunan malzeme ise toplam 114 tabanca, 59 makineli tabanca, 200 savunma bombası, 34 adet 2.5 librelik tahrip kalıbı ve 7700 mermidir.

çekinmez ve Erenköy'e ayak bastıktan sonra arkadaşlarının gelmesini bekler; ancak o günden bu yana Asaf Elmaz ve Hikmet Rezvan'dan hiçbir haber alınamaz,³⁷

“...Gaynadı ortalık yav, çoştü millet, çoştü. Dedim bak bir sefer daha yapacağım bu çocuklarla. Ben da yavaş yavaş dinleneceyik, dinlene dinlene hadi bakalım. Daha iki sandal yok, bir sandal var, Asaf'la, Cevdet'le. Şimdi üçüncüyü yapacayık. Üçüncü yola 7 Kasım'da geçtik Kıbrıs'tan. Bu sefer başladılar bir sandal daha bulun diye. Herkes vermez sandalını. Bu sefer bizim rahmetlik Hikmet Rezvan'ın, Hikmet, Hikmetçik, üçüncü yolu işte şimdi gidiyoruz, tekem benim canım diyor, hepimiz veririk, ben da veririm diyor. Hikmet 1 yol yaptı, gitti 1. yoldan, daha önce yapmadı... İkinci sandalı, Hüseyin Hikmet'in garısından aldık yav. Seve seve goydu adam (Hikmet Rezvan), gönüllü tabii, gönüllü. Parasız goydu sandalı ve 2. yoldan sonra bana Baş Arı ismini verdiler... Hikmet da sandalcığını goyunca ben gene Cevdet, Asaf, Hikmetcik yaptık 3. yolu beraber iki iki bahsettiğim yerden, Mamure Kalesi'nin ordan, o Orman Dairesi'nin yerinden³⁸ Anamur'da.3. Yolu 7 Kasım'da başlattık Erenköy'de Hikmet'in evinden... Ve bu 'Ölüm Yolu' oldu artık. Gece garanlığıdı. Yedik içdik onda biraz, ondan sonra böyle devam ettik yola. Bir sandalda ben, Cevdet, Feridun, öteki sandalda Asaf ve Hikmet. Mansura limanından gittik böyle 500 metre bi şey, ay da var. Ordaki gumluk yerdeydik çıkarken çünkü ordan kaktırdıydık sandalcığını Hikmet'in. Yaklaşık 1-1.5 mil gittik.1.5 mil bile gitmedik. Bu düşürttü heyecanla, düşürttü dümeni. Gerimi çıkayım, gerimi döneyim bilemedim. Emir geldi gideceğim. Dedim be arkadaşlar gidin geri, galın geri da gelmeyin ha. Bekleyin öbür yolu. Bunlar dinlemedi, gitti. Ertesi gün (Anamur'da) bir telefon, bir sandal çıktı Kaledran'a. arkadaşlar gitti buldu bunları oraçta. Dönüşte iki sandal da dolu. Onun en fazla şey silahlarıydı, hafif ve tehlikeli. TNT, füyeler, el bombası, patlayıcı maddeler diyelim. Gaşa gaşa kapalıdır bunlar sandalda. Saat 6-6.30 veda ettik Yzb. Mehmet Kızılsu'yla...Yüklendik, hareket ettik. Elvedalar, uğurlamalar, gözyaşları, bilin ya sevinçler mevinçler ya Allah...”

Bundan sonra yaşananlar ise tam bir trajedi halini almaya başlar. Deniz kurdu olan bu insanlar denizin gazabından kurtulamazlar. Anamur'dan açıldıktan yaklaşık 1 saat sonra bir fırtına patlak verir. Ardından sert bir Doğu esmeye başlar. Yaklaşık 6 saat boyunca bu fırtınayla mücadele etmek zorunda kalırlar. Xero (Gemikonağı) açıklarına geldiklerinde Vehbi Mahmutoğlu'nun sandalında motor aniden arıza yapar. Kıbrıs adası hala çok uzaklardadır ve sandallar birbirinden ayrılmak zorunda kalır. Vehbi Mahmutoğlu'nun 'Siz gidin ve kendinizi kurtarın. Hiç olmazsa siz götürün silahları salim salim. Biz bekleyeceyik burada sabaha kadar. Yatarız lodosa, kaçarımız

³⁷ Vehbi Mahmutoğlu ile 10 Temmuz 2009 tarihinde Yeni Erenköy'deki evinde yapılan görüşme.

³⁸ Bugün Bozyazı ilçesi sınırları içinde kalan Yoğunduar Orman İşletme Müdürlüğü bölgesinden bahsetmektedir.

yok bizim.’ talimatının ardından diğer sandal uzaklaşır. Vehbi Mahmutoğlu ve arkadaşları ise fırtınada sandala dolan suyu boşaltma telaşı içindedirler. Sandaldaki üç kişinin bin bir zorlukla kıyıya çıkmasının ardından arkadaşlarını köye gönderen Vehbi Mahmutoğlu sandalın yanında kalır ve köy haber verilmesinin ardından sanki balık avlamaya gidiyorlarmış gibi bölgeye gelen arkadaşları tarafından aç, susuz, bitap ve soğuktan donmuş bir haldeyken kurtarılır;

“...O anı hiç unutmam. Resmen çok geçirdim. Geldiler ve çıktık sonra yukarı da gittik köye. Tokat yüzüme, su attılar bana da ondan sonra kendime gelebildim konuşayım. Gittik köye, başladı ağlamalar, kıyamet kopmalar, öldürüldük vurduk, ne bileyim ben ne oldu?”

İki Bereketçinin Akdeniz’de hayatını kaybetmesi TMT içinde de, Erenköy’de de tartışmalara neden olur ve Vehbi Mahmutoğlu üzerinde bir takım baskılar ortaya çıkmaya başlar.16 Ağustos 1958 tarihinden başlayarak 1 Ocak 1959 tarihine kadar bu şekilde düzenlenen toplam 9 silah sevkiyatında³⁹ Vehbi Mahmutoğlu 6 sefer, Asaf Elmaz 4 sefer, Lütfü Celil 2 sefer, Himmet Rıdvan 2 sefer, Cevdet Remzi 5 sefer, Nevzat Nasır, Feridun Hamza, Bahaettin Sabri, Hüseyin Hikmet ve Ahmet Cemal⁴⁰ 1’er defa bulunmuşlardır. İlk ekibin dönüşü sonrasında bu ekiplere katılanlar ise Feridun Hamza, Nevzat Nasır, Bahaettin Sabri, Himmet Rıdvan, Lütfü Celil, Hüseyin Hikmet ve Ahmet Cemal adlı arı mensuplarıdır,⁴¹

“...1958 yılında Erenköy Bereketçileri eski ve kırık sandallarla bir takım yerlerden temin ettikleri silah ve cephaneyi gecelerin zifiri karanlığında

³⁹ Bu 9 seferde toplam 270 tabanca, 267 makineli tabanca, 6 adet Bren hafif makineli tüfek, 6 adet piyade tüfeği, 350 savunma bombası, 20 adet 2.5 librelik plastik tahrip kalıbı, 15.100 tabanca fişegi, 25.600 makineli tabanca fişegi, 3000 hafif makineli tüfek fişegi ve 1 adet telsiz cihazı Kıbrıs’a nakledilir.30 Temmuz 1959 tarihine kadar bu sayıya Elmas teknesinin de devreye girmesiyle 600 tabanca, 688 makineli tabanca, 90 hafif makineli tüfek, 2991 piyade tüfeği, 6450 savunma bombası, 28.400 mermi, 108.800 makineli tabanca mermisi, 34 plastik tahrip kalıbı daha eklenir.

⁴⁰ Ahmet Cemal de o dönemde Türkiye’den silah getirme konusunda şunları ifade eder; “... Ben ilk bereketçiliğimi 17–18 yaşlarındayken yapmıştım. Liderimiz Vehbi Mahmutoğlu idi. Teknede Hikmet Rezvan, Feridun Hamza ve Bahattin Sabri adlı arkadaşlar vardı. Sandallarımız gerçekten çok berbattı. Aslında yaptığımız çılgınlıktı; ne yaz dinlerdik ne de kış. Biz bu silah taşıma işine gençliğimiz verdik. Bereketçiliği genellikle kış aylarında yapıyorduk. Kışı daha fazla tercih etmemizin nedeni İngiliz radarından kurtulabilmek içindi. Çünkü deniz dalgalı olduğu zaman sandalımız radarda kolay kolay görünmezdi. O sayede İngilizlerden kaçmamız daha kolay olurdu. Yine de bir gece İngiliz peşimize düştü. Ama Koruçam Burnu’nda biz kıyıya çok yaklaşıncaya peşimizi bırakmak zorunda kaldı çünkü tekneleri sığ sulara yaklaşamazdı. Aslında İngilizler bizim Bereketçilik yaptığımızı biliyorlardı ama yakalayamıyorlardı. Çok iyi hatırlıyorum: 1958 yılında bir akşam İngiliz ve Türk polis bizim köye gelip baskın yaptılar. Geldiler, doğru tekneye baktılar ama bir şey bulamadılar. Çünkü delil olacak her şeyi kıyıya çıkar çıkmaz ortadan kaldırmıştık. Bizim Bereketçilik yaptığımızdan çokluk çocuk bütün köyün haberi vardı. Silah ve cephanenin bir an evvel ortadan kalkması için kadınlar da bize çok yardımcı olurdu. Kadın erkek hemen herkes gelir, silahları mağaralara saklardık. Bereketçiler arasında hiç polis yoktu. Ama silahları taşımamıza yardım eden çok polis vardı. Örneğin silahları alıp Bafa, Lefkoşa’ya veya merkeze genellikle polisler götürürdü. Denizdeki en büyük tehlikeyi 1964’te yaşadık. Tam 48 saat devizde kaldık. Çok güçlü bir fırtına vardı ama sonunda eve ulaştık. Bereketçilik seferlerini 1973 yılına kadar devam ettirdik.” Arslan Mengüç, A.g.e., s.56–57.

⁴¹ Rauf Özhan, “Yeşilirmak ve Yöre Halkının Kıbrıs Türk Millî Mücadelesindeki Yeri”, Kıbrıs Mektubu Dergisi, Mart 1998, Cilt 11, Sayı 2, Ankara, s.23.

denizin azgın dalgaları ile boğuşarak bin bir güçlkle Yeşilirmak kıyılarına ulaştırıyorlardı. Bu silahları teslim alanlardan birisi de benimle beraber Nihat Mehmet, Halit Mehmet, Yıldız İbrahim, Hasan Halil, Bilal Halil, Asaf Ahmet ve Kaya Musa idi. Teslim alınan bu emanetler önce, Sır Çanak' olarak saklanıyor, bilahare Nihat Mehmet kendi arabasıyla veya kamyonuyla emirler⁴² uyarınca ilgili yerlere taşıyordu...”

Daha sonraki günlerde bu seferlere Fadıl Ali Rıza, Alay İbrahim, Bahaettin Osman ve Saydam Hüsnü de katılacaklardır.⁴³ Mahmutoğlu kardeşlerin ilk defa silah getirmek üzere Anamur'a gittikleri günlerde onlara dolaylı da olsa yardım eden bir çocuk da Refik Gürçen'dir,⁴⁴

“Ben o günlerde 14 yaşında, ama güçlü, iri, kuvvetli bir çocuktum. Vehbi abi teknesini aldıktan sonra köye geldiğinde kendisine yardım etmeye başladım. Hatta bazen birlikte denize açılıyor ve balık tutuyorduk. Zaman içinde ben Vehbi ağabeyin çırağı olmuştum. Bir gün Vehbi abi bana para vererek ‘Git, teknenin mazotunu iyice doldur.’ dedi. Bir de teknedeki bütün balıkçı takımlarını alıp bir yerde saklamamı istedi. Tabii, ben de bana söylenileni yaptım. Ertesi sabah tekne gitmişti. Vehbi abi ve köyden bir, iki arkadaşı daha tekneyle denize açılmıştı. Biz akşama kadar onların gelmesini bekledik ama gelen giden olmadı. Onlar daha sonraki günlerde de denizden dönmediler. Benim tuhafıma giden neden balık takımlarını beraberlerinde götürmedikleri olmuştu. Ama ben bu konuda kimseye bir şey de söylemedim. Derken aradan bir iki gün geçti. Bir gün limanda Vehbi ağabeyin teknesini gördüm ve hemen tanıdım. ‘Bizim tekne, bizim tekne.’ diye bağırarak Vehbi abi ve arkadaşlarını aramaya başladım. Biz her ne kadar çocuk yaşındaysak da aptal değiliz ya. Bize söylemek istemedikleri bir yere gittiklerini anlamıştım. Orası Türkiye miydi, değil miydi ona pek emin değildim. Ama daha sonra yeniden denize açıldıklarında onların Türkiye’ye gittiklerine emin olmuştum.”

Bu silahların adaya getirilmesi sonrasında yaşananlara inanmak Kıbrıs Türkleri açısından oldukça güçtür ve gerçekten silah getirilip getirilmediğini anlamak üzere Lefkoşa'dan bir heyet Erenköy'e gider;⁴⁵

⁴² 1958–1964 döneminde Lefke bölgesi Tosun kod adlı ilkokul mezunu olan ancak “kendisini yetiştirmesini bilmiş ve taşıdığı örgüçlü ruh sayesinde” TMT'yi burada teşkilatlandıran Halit Mehmet'in komutası altındadır. Bölgede eğitim verenler arasında ise Süreyya Özdoğan, Naci Subaşı, İbrahim Murat ve Mete Sayar da bulunmaktadır. Bu bölgede görev yapan bölük komutanı düzeyindeki Kıbrıs Türkleri arasında ise öğretmen Rauf Mehmet, Muhtar Yıldız İbrahim, üniversite öğrencileri Mehmet Enver ve Ergün Aşık, orman memuru Ahmet Şakir, köylü Mehmet Mida da bulunmaktadır. Rauf Özhun, “Yeşilirmak ve Yöre Halkının Kıbrıs Türk Millî Mücadelesindeki Yeri”, Kıbrıs Mektubu Dergisi, Kasım 1998, Cilt 11, Sayı 5, Ankara, s.29.

⁴³ Rauf Özhun, “Ulusal Mücadelemiz–8 Erenköy Sancağı”, Kıbrıs Mektubu Dergisi, Temmuz-Ağustos 2004, Cilt 17, Sayı 4, Ankara, s.32

⁴⁴ Arslan Mengüç, A.g.e., s.48–49.

⁴⁵ İlter Kırmızı'dan aktaran Arslan Mengüç, s.50–51.

“TMT’nin Lefkoşa Kardeş Ocağı Lokali yanında, Salim Sertel’e ait bir yedek parça dükkânı vardı. Vehbi kardeşimiz büyük bir heyecan ve telaş içerisinde dükkâna girdi. Kapıyı kapadı ve ‘Bir iş başardık. Müjdeyi size verelim. Dün akşam Türkiye’den döndük ve silah getirdik.’ dedi. ‘Rüya görmüş olma.’ dedik. O güne kadar silah diye bir şey görmedik. Çünkü silah Anamur’dan alınacak, Ankara’daki özel birime haber verilecek, o birimden gönderildiği miktar, kiminle gönderildiği şifrelenecek, o da kuryeyle elçiliğe verilecek, elçilikten de ilgili birimlere bilgi verilecek. Böyle bir şey olduğunda bir hafta, on gün geçer. Hâlbuki biz harekettten on saat sonra haber aldık. Bizde büyük bir heyecan. Kolay bir şey değil. Salih ‘Emin olalım.’ dedi. Bu silah kelimesini telaffuz etmek bile korkunç bir şeydi. O zaman İngiliz’in kanunu vardı. Bir merminin, bir silahın cezası ölüm. Ne yapalım, ne edelim, kime ne bilgi verelim dedik. İlk olarak Sertel’le birlikte koşa koşa Denктаş Bey’in yazıhanesine gittik. Denктаş Bey’i bulduk. ‘Yapmayın, etmeyin. Rüya mı gördünüz? Nereden çıkardınız bu haberleri?’ dedi. ‘Eminiz.’ dedik. Denктаş Bey de ‘Ben de kendi araştırmamı yapayım. Silah bu, ciddiyet ister.’ dedi. Kendi imkânlarımızla, kendi emniyet tedbirlerimizle, en güvendiğimiz üç dört arkadaşla-ben, Salih Sertel, Köpekçi Ali ve polis komutanı olan Hasan Oktay ‘Erenköy’e gidelim, yerinde görelim.’ dedik. Hasan Oktay’a ‘Bir şey olursa çatışmaya hazırız ama sen emniyet tedbirlerini al.’ dedik. Erenköy’de mezarlığın yakınına geldiğimizde bir yamacı kazmaya başladılar. Silah kasalarını oraya koymuşlar. Bir, iki kasa çıkardık, açtık baktık; mermiler. Biz uçtuk. Ötekileri açtık ve tabancalar çıktı. Diğerini açtık ve Sten tabancaları çıktı. Artık dünyalar bizim olmuştu.”

1 Ocak 1959 tarihine kadar bu şekilde ve haftada iki defa yapılarak devam eden silah sevkiyatında en fazla görev alanlar kendi maddi manevi imkânlarıyla cansiperane çalışan Vehbi ve 2007 yılında hayatını kaybeden Celal Mahmutoğlu kardeşlerdir ve 4,5 aylık bir dönem içinde 6 sefere çıkmışlardır. Ancak bu seferler bizzat TMT tarafından organize edilen faaliyetler değil, tam tersine Kıbrıslı TMT’cilerin vatan sevgisi sonucunda vukuu bulan tamamen gönüllü faaliyetlerdir. Bu faaliyetlerin odağında ise Celal ve Vehbi Mahmutoğlu kardeşler bulunmaktadır.⁴⁶

“Ben o zamanlar Lefkoşa’da oturuyor ve polis olarak çalışıyordum. Bir gün abim Vehbi bana gelerek ‘Bu iş böyle gitmeyecek. Bizim gidip Türkiye’den silah almamız lazım.’ dedi. Ben de kendisine destek vererek ‘Peki, alalım.’ dedim. Ama abim Türkiye’ye gitmezden evvel durumu bir de Federasyon Başkanı Denктаş’a sormamızı istedi. Kimse yanlış bir iş yapmak istemiyordu. Bunun üzerine Federasyon’a gittik. Kapıda sekreteri bize ne istediğimizi sordu. Biz kendisiyle ne konuşacağımızı söyledik. O da içeri gitti. Bir şeyler konuştu. Derken dışarı çıktı. Denктаş’a ne

⁴⁶ Celal Mahmutoğlu’dan aktaran Arslan Mengüç, A.g.e., s.42-43.

söyleyeceğimizi kendisine söylememizi istedi. Ben de onun üzerine konuyu apaçık anlatayım dedim; ‘Biz Türkiye’ye silah almaya gidiyoruz. Acaba kendisi ne der?’ diye durumu anlattım. Adamcağız hemen içeriye koştu. Ama bir on dakika kadar içeride kaldı. Dışarı çıktığında Denктаş’ın ‘Nasıl biliyorlarsa öyle yapsınlar.’ dediğini söyledi. Ben bu habere sevindim. Bana kalırsa Denктаş ‘Bana sormayın ama gidin.’ İşareti veriyordu. Oysa abım öyle düşünmüyordu. Ben de kendisine ‘Duymadın mı? Nasıl biliyorlarsa öyle yapsınlar.’ demiş. Yani Denктаş bizim isteğimize karşı çıkmadı diye üsteledim. Oradan doğru bankaya gittik. Benim hesabımda biraz param vardı. Onu çektim ve tekne alması için abim Vehbi’ye 80 Sterlin para verdim.”

Bu faaliyetlerin dışında da Kıbrıs Türklerinin EOKA karşısında kendilerini savunmak için silahlanma yönünde girişimleri söz konusudur;⁴⁷

“...EOKA saldırıları karşısında kendimizi nasıl koruyacağımızı bilmiyorduk. Köyümüzde Amerikan Amca dediğimiz, gençliğinde orada çalışmış biri vardı. ‘Muhtar git, nereden bulursan bu bize silah getir. Eğer köyün parası yoksa ben veririm.’ diyerek çıkartıp bana para vermişti. O kadar sıkıntıdaydık. İşte böyle bir ortamda bazı karaborsacılar, mafya bozuntuları piyasaya çıktı. Birisi geldi, bana bir tabanca gösterdi. ‘Kaç para bu?’ Büyük bir para. Ancak o günkü ortamda ona istediği parayı kim vermezdi? Tabii parasını verdik ve aldık. Tabancada tek kurşun vardı. Peki, gerisi nerede? O zaman silah bulmak o kadar zordu ki sana silah getirenin adamın elini, ayağını öperdin. Bu durum ta teşkilat kuruluncaya kadar sürdü... Erenköylülerin derme çatma da olsa tekneleri vardı. İçlerindeki bazı gençlerin silah bulmak için Türkiye’ye gittiğini duymuştum. Bir gün bize emir geldi. ‘Falan gün falan yerde bulun. Yeşilirmak’ın dışında, korunmalı bir yer olan Petra tu Limnidi (Yeşilirmak Kayası) ’ye iki arkadaşımınla birlikte gelmem isteniyordu. Erenköylü gençler Anadolu’dan ‘Bereket’ getirmişlerdi. Tabii o silahlar elimize geçince kendimizi koruyabilme olanağına kavuşmuştuk. Artık dünyalar bizim olmuştu.”

1958 yılı sonuna kadar bu silah sevkiyatları sayesinde 800 TMT mensubunu silahlandıracak silah ve mühimmat adaya çıkartılır. Erenköy bölgesindeki çatışmalar sırasında hayatını kaybeden 26 Kıbrıslı Türk’ten 13 tanesinin mezarı halen Erenköy’deki şehitliktedir. Arı Ekibi olarak adlandırılan bu gönüllü TMT’cilerin Anamur’dan Erenköy bölgesine silah sevk etmeleri sırasında onların gidiş-gelişlerini kollayıp yardımcı olabilmek üzere Dışişleri Bakanı Zorlu, Millî Savunma Bakanı aracılığıyla Deniz Kuvvetleri Komutanı Oramiral Fahri Korutürk nezdinde bir takım

⁴⁷ Yeşilirmak köyü muhtarı ve Kovanbeyi Halit Köycü’den aktaran Arslan Mengüç, A.g.e., s.54–55.

girişimlerde bulunur.⁴⁸ Deniz Kuvvetleri Kurmay Başkanı'nın da bulunduğu bir toplantıda zamanın Deniz Kuvvetleri Komutanı Korutürk böyle bir şeyin mümkün olup olamayacağı konusunda araştırma yapılmasını emreder. Ancak Deniz Kuvvetleri Komutanlığı Kurmay Başkanı Amiral Şeref Karapınar'ın⁴⁹ istisnasız Donanma'ya ait bütün gemilerin NATO tarafından nerede ve ne görevde bulunduğu bilindiği, bu sebeple bu görev için özel gemi tahsisinin hemen anlaşılabilceği ve bunun da Kıbrıs'taki faaliyetleri ortaya çıkartacağını belirtmesi üzerine bu konu kapatılır.⁵⁰

TMT'NİN Alev'i Ahmet Oğuz Kotoğlu ve Duman'ı Reşat Yavuz

Yolları ve kaderleri Akdeniz'in ortasındaki Kıbrıs adasında kesişecek olan üç kişiden ikincisi ne bir Kıbrıs Türk'üdür ne de bir askeri personelidir. O sıradan bir Anadolu insanıdır; ancak kendisi gibi babası da, dedesi de bu toprakları vatan yapmak için mücadele etmiş, kısır çekişmelerin içerisinde maddi menfaat hesapları yapmamış gerçek kahramanlardır. Onun adı Ahmet Oğuz Kotoğlu'dur. Bilenler için söylemek gerekirse o TMT'nin Alev'i, Karadeniz'in kahraman, cesur ve korkusuz evladıdır. Bilmeyenler için belirtmekte fayda var, o Trabzon Oflu Halim Reis'in oğlu Oğuz'dur. Ataları ise Çaykara'nın İğridere köyündendir. Babası Milli Mücadele döneminde Mim Mim Grubu'nda gönüllü olarak çalışan ve İstanbul'da işgal kuvvetlerinin denetimindeki silah depolarından kaçırdıkları silahları Anadolu'da Kuvayı Milliye'ye ulaştıran bir kahraman insandır. Dedesi de Karadeniz'de Rus işgaline karşı koyanlardan birisidir. İşin özü onun neredeyse bütün ailesi bu vatan için mücadele etmiş gönüllü kahramanlardır. Gençlik dönemini "Bütün arzum okumaktı ama babam okumamdan çok çalışarak bir meslek edinmemi, özellikle dükkân sahibi olarak ticaretle uğraşmamı istiyordu. İki de bir 'Bir iş tut kendine.' diyordu. Ben ise ticareti sevmiyordum. Ticaret benim için can sıkıcı bir uğraştı. Devamlı aynı dükkân içinde bekle dur, dön öteye, dön beriye, hiçbir cazip yanı yoktu. Buna karşın deniz ve inşaatçılık beni daha çok kendine çekiyordu. Zaten denizcilik aileden gelen bir meslekti. Herhalde bu nedenle olacak denizden kendimi kurtaramıyordum. Tez canlı olduğum için hiç boş durmuyordum. Ticaretin dışında ne iş bulsam yapıyordum. Hele balıkçı teknelerinin motorları bozulduğu zaman kendimi tekne sahibi ile motor dairesine atıyor, tamir için yardımcı oluyordum. Nerdeyse usta olmuşum. Bazı makineleri tek başıma söküp takıyor ve onarımını yapıyordum. Balıkçı tekneleri kızağa çekildiği zaman hemen sahipleri olan arkadaşların yanına koşuyor, teknelerin temizlenmesine, boyamalarına yardımcı oluyordum. Teknelerin su kesiminin alt kısmına zehirli boya sürerken sanki vahşi bir zevk alıyordum. Aslında su kesimine kadar olan alt kısmı boyamaktı. Aksine 'ben de bu işi seviyordum' diyerek anlatır. Peki, bu sıradan Karadenizli balıkçının hayatı nasıl Kıbrıs Türklerinin can ve namus mücadelesiyle örtüşür

⁴⁸ Kıbrıs Mektubu, "Türk Mukavemet Teşkilatı" Ankara, Eylül 1996, Cilt 9, No.6, s.9.

⁴⁹ Halkın Sesi, 31 Ağustos 1997.

⁵⁰ Halkın Sesi, 31 Mayıs 1997.

diye soracak olursanız onun cevabı da şudur.1958 yılından itibaren Türkiye Cumhuriyeti devletinin meşru hükümeti tarafından alınan karar doğrultusunda Türk Silahlı Kuvvetleri'ne verilen görev doğrultusunda TMT'nin tamamen Türkiye destekli olarak örgütlenmesi ve EOKA tedhiş ve terör örgütü karşısında daha profesyonelce mücadele etmesi için karar alındıktan sonra teşkilatlanma ve personel temini faaliyetleri başlatılır ve adaya Türkiye Cumhuriyeti devleti adına silah gönderilmesi söz konusu olur. İşte tam da bu sırada uzun süre takip edilen ve korkusuz, cesur, gözü pek ve ağız sıkı kişiliğiyle ortaya çıkan Ahmet Oğuz Kotoğlu ve kendisi gibi kahraman bir Karadenizli olan Reşat Yavuz Kaptan'a İstanbul'da "Gizli bir vatan görevi var. Son derece tehlikeli bir görev ve sonunda mutlak ölüm de söz konusudur. Görevin gizliliği nedeniyle size daha fazla bilgi veremeyiz. Yakalanmanız halinde sizi savunmayız, arkanızda durmayız ve sizi savunmayız. Kabul ederseniz bunun karşılığında hiçbir maddi menfaatiniz olmayacak. Kabul ederseniz söyleyin. Kabul etmezseniz ne biz sizi gördük ne de siz böyle bir teklif aldınız." ⁵¹ denir. Merhum Kotoğlu o anı "Birbirimizin gözlerinin içine bakarak kucaklaştık, artık kader arkadaşları olarak görev yapacaktık. Kısa ismi ile artık TMT mensubu idik. Peki, bu teşkilat nedir, ne yapar? Bu teşkilat içinde bizim görevimiz ne olacak? 'Sana vatan görevi vereceğiz.' demişlerdi, ne idi bu vatan görevi? Bunu da Yüzbaşı Ferhan Çora makamında ikimize birden açıkladı. Bize yapacağımız işin çok tehlikeli bir iş olduğunu söyledikten sonra şöyle devam etti; 'Kıbrıs'a silah taşıyacaksınız. Size tekne, telsizci, telsiz ve diğer gerekli malzemeler verilecek. Anamur'dan tekneye silah ve cephane yüklenecek, siz onları Kıbrıs'a götüreceksiniz. Bu iş yapılırken yakalanmak da var, ölmek de. Bu vatan parçasının kurtulabilmesi için çalışacaksınız.' diyerek aktarır. Kaderin bir cilvesi olarak tıpkı TMT'nin Türkiye kadrosunu oluşturan Tümgeneral Daniş Karabelen, Kıbrıs'taki kod ismi Conan'ı Kore'de çarpıştığı Conan tepelerinden alan Albay Ali Rıza Vuruşkan, Binbaşı İsmail Tansu ve diğer kahramanlar gibi Kore'de birlikte yapan Karadenizli Reşat Yavuz ile Ahmet Oğuz Kotoğlu'nun kaderleri böylece Akdeniz'in ortasında birleşir. Kıbrıs Türk Kültür Derneği adına İzmir'de satın alınan ve esasında devlete alınan tekneyle Kıbrıs adasına silah nakli faaliyetleri daha sonra Reşat Yavuz, Ahmet Oğuz Kotoğlu ve ekibe katılan askeri personel Astsubay Ali Levent'le tehlikeli ve mutlak ölüm riskiyle devam eder. ⁵² Öte yandan Ahmet Oğuz Kotoğlu'nun hayatı boyunca hiç unutmadığı anısı ise TMT Bayraktarı Albay Ali Rıza Vuruşkan'la Girne yakınlarındaki Ozanköy (Kazafana) 'de sahile silah çıkartırken karşılaşması olur. Teknenin Kıbrıs'a yaptığı silah sevkiyatlarından birisi son derece önemli, hassas ve derslerle dolu bir karşılaşmaya da sahne olur; ⁵³

"Benim kod adım 'Alev' idi, Reşat Yavuz'un da 'Duman' idi. Nihayet beklediğimiz haber geldi. Kıbrıs'ta görevli TMT mensupları ve görevli

⁵¹ Merhum Ahmet Oğuz Kotoğlu ile 25 Temmuz 2008 tarihinde İstanbul'da yapılan görüşme.

⁵² Reşat Yavuz'un eşi Berrin Yavuz ise eşinin bu görevi neden kabul ettiği ve neler yaşadıklarıyla ilgili olarak "... Her açlığa, her yokluğa katlanıyorlar. 'Biz ölelim, yeter ki Kıbrıs Türkleri kurtulsun.' diye düşünüyorlar." sözleriyle ifade eder. Berrin Yavuz ile 21 Temmuz 2011 tarihinde Girne'de yapılan görüşme.

⁵³ Rahmetli Ahmet Oğuz Kotoğlu ile 25 Temmuz 2008 tarihinde İstanbul'da yapılan görüşme.

mücahitler hazırды. Bu defa daha organizeli hareket edilmiş ve gideceğimiz mevkiin arz ve tulû da bildirilmişti. Harita üzerinde rotayı tespit edip çıkış noktamızdan rotayı çizdim ve hareket ettik. Kıbrıs'a yaklaştığımızda yine gece geç vakitti. Beklediğimiz işaretler kıyidan ve traktör farlarından verildi ve belirlenen yere inerek demirledik. Teknedeki yükü boşaltmaya başladık. Silahları elden ele verirken cephane sandıklarını da taşımak gerekiyordu. Zira bir cephane sandığı 50 kilodan az değildi. Sandıkları ambardan çıkarmak görevini ben yüklenmişim. Yükü boşalttığımızda yorgunluktan perişan olmuşum. Biraz dışarı çıkıp dinleneyim dedim. Tekneden dışarı çıktım ve yere oturup bir kayaya yaslandığım anda karanlığın içinden biri arkamdan yanıma gelip sert bir ifade ile 'Kimsin?' diye sordu. Kod ismim Alev'di. Hemen 'Alev' dedim. Karşımdaki kişi benim sormama fırsat vermeden, bütün Kıbrıs'ın TMT Kumandanı olan kişinin kod ismini söyledi 'Bozkurt' ve elindeki el feneri ile sadece benim görebileceğim şekilde yüzünü aydınlattı. Kucaklaştık. O sırada bir başka şahıs geldi ve benimle konuşan komutana 'Hadî işinin başına git, vakit kaybetme.' diye sitem etti. Bana 'Kimsin?' diyen 'Bozkurt' hiç yanıt vermeden karanlığa karıştı. Gözden kayboldu. Anladım ki komutanın emirleri yapılıyor ama kendisini kimse tanımiyordu. Kıbrıs'tan dönüşümüz 18-20 saati buluyordu. Yani saatte 6-7 mil yapabilen bir tekne için hiç de kolay değildi bu yolu gidip gelmek. Ama verilen ve kabul edilen görev vardı bunu yerine getiriyorduk."

Kıbrıs Türklerinin can ve namuslarını korumak amacıyla ve tamamen savunma stratejisi üzerine tesis edilen Türk Mukavemet Teşkilatı'yla ilgili Kıbrıs ve Türkiye'de bu faaliyetler yoğun bir şekilde yaşanırken Rumlar da bir şeylerden şüphelenmekte; ancak tam olarak ne olup bittiğini anlayamamaktadırlar.17 Eylül 1959 tarihli Eleftheria gazetesinde bu tür bir konuyla ilgili olarak bir haber çıkar,⁵⁴

"18 Temmuz tarihinde Mansur köyü sahillerine bir Türk gemisi yaklaşarak içinde 50 tane tabanca ve birçok kurşun bulunan bir sandık bıraktı. O bölgede saklı bulunan bir Türk bu sandığı alarak Lefke'ye gitti. Sonra aldığı talimat üzerine Lefkoşa'ya geçerek Girne Kapısı yakınında bir Türk mağazası önünde durdu.10 dakika sonra Mağusa'ya hareket ederek bir Türk kahvehanesine yükünü teslim etti."

Aynı günlerde Vradini gazetesi de Türklerin Anadolu sahillerinden küçük sandallarla adaya silah kaçırdıklarını yazar.⁵⁵ Bu arada telsiz muhaberesi konusunda

⁵⁴ Nacak, 18 Eylül 1959.

⁵⁵ Esasında Kıbrıs Türklerinin adaya gizlice silah soktukları konusunda Kıbrıs Rum gazetelerinde uzun zamandan bu yana bu Türk haberler yayımlanmaktadır. Örneğin 24 Temmuz 1959 tarihli Nacak gazetesinin haberine göre Vradini isimli Yunan gazetesi Türklerin Anadolu sahillerinden küçük sandallarla adaya silah kaçırdıklarını yazmaktadır. Gazetenin haberine göre daha 5 gün öncesinde İngilizlerden silah satın almak için pazarlık yaparken yakalanan Rumların "böyle aslı astarı olmayan haberler" vermeye tevessül etmeleri pek hayret verici olarak nitelendirilir. Aynı şekilde yine Nacak gazetesinde yayımlanan bir başka haberde de

sıkıntılar yaşanması üzerine tekneye çok güçlü bir telsiz yerleştirilir ve sorumluluğu da Muhabere Astsubay Başçavuş Ali Levent'e verilir. Ayrıca bir tehlike anında personelin kullanması için gemiye bir de lastik bot yerleştirilir. Buna göre Anamur'dan silah yüklenecek tekne burada bekletilir ve İngiliz hücumbotlarıyla sahil güvenlik gemilerinin devriye saatleri teyit edildikten sonra genellikle saat 17.00, 18.00 veya 19.00 gibi hücumbotlar ve sahil güvenlik botlarının geçiş aralıklarında Elmas gemisi yola koyulur. Kıbrıs sahillerine gelindiğinde büyük bir sessizlik, emniyet ve inanılmaz bir hızla da silahlar karaya çıkartılır;⁵⁶

“...Gilindire (Aydıncık) ’nin karşısında Yılan Adası diye bir yer vardır. İşte tam bu adadan 180 dereceye kalır Girne. Bu noktadan yaklaşık 40 deniz milidir Girne. Bizim tekne saatte 7 mil yaptığına göre yaklaşık 5-6 saat falan alır Girne’ye varmamız. Biz akşamüstü 5-5.30’da çıkıyorduk ve akşam 11.00’de Girne’ye varıyorduk. Üçüncü seferimizde Kıbrıs’tan Kemal Abdullah geldi yanımıza. O gün biz motoru hazırladık, ben makineyi çalıştırdım ve yukarıya çıktım ki yukarıda İsmail Tansu da vardı, fakat çok büyük fırtına olduğundan gitmemiz mümkün olmadı. Dördüncü seferde yalnız Kemal Abdullah vardı ve Girne’ye yaklaştığımızda Kemal Abdullah bana iki ışık gösterdi, ‘Burası bizim karakolun ışıkları.’ dedi.⁵⁷ Işıkların sağ tarafından cılız ışıkları ile bir küçük koy gördük. Sahilden denizle aynı hizada bize el feneri ile işaret veriliyordu. İşaretle nasıl kıyıya yanaşacağımızı gösterir gibiydiler. Teknenin baş üstüne geçtim ve Reşat’a ellerimle işaret vererek gideceği yeri göstermeye başladım. Makineyi ağırladık ve yavaş yavaş kıyıya indik.

Hepimiz ‘Oh’ diyerek derin bir nefes aldık. Kemal Abdullah hemen dışarı atladı. Ben de koşarak Reşat’ın yanına gittim ve “Ben işaret verene kadar makineyi stop etme. Ne olur ne olmaz, bir tuzağa düşmüş olabiliriz. Ben sana konuştuğumuz gibi işaret verirsem hiç bekleme tam yol kaç. Beni düşünme, ben başımın çaresine bakarım.” dedim. Yanıma el pusulası, el feneri ile tabancamı aldım ve motordan dışarı atladım. Kemal Abdullah ile beraber dışarıda bizi bekleyenlerin yanına koşarak gittik. Karanlıkta bizi üç kişi karşıladı. Hepsi de heyecanlıydı, gözlerinin içi gülüyordu. Sarılıp Kemal’le öpüştiler. Seyretmenin sırası değildi. Hemen hareketlenerek ‘Grubun başkanı kim?’ diye sordum. Karanlığın içinden birinin tok sesini duydum ‘Benim.’ ‘Parola?’ ‘Anıtkabir’ dedi ve Anıtkabir kartpostalının yarısını gösterdi. Doğruydum. Ben de diğer yarısını

Ethnos gazetesi Türklerin Atalası’yla işgal etmek için hazırlık içinde olduklarını belirtmektedir. A.g.g.,24 Temmuz 1959 ve 18 Eylül 1959.

⁵⁶ Rahmetli Ahmet Oğuz Kotoğlu ile 25 Temmuz 2008 tarihinde İstanbul’da yapılan görüşme.

⁵⁷ Burada bahsedilen karakol, İngilizlere ait olan Special Forces adı verilen özel polis kuvvetine ait eğitim merkezidir. Kıbrıs Türklerinin de görev yaptığı bu merkezin yakını silah indirme işlemi için özellikle tercih edilir ve İngilizler bu durumdan hiç şüphelenmezler.

çıkartıp gösterdikten sonra iki parçayı birleştirdik, yanlışlık yoktu. Motorla girdiğimiz koy küçük bir plajmış. Sahil boydan boya yarı kum, yarı çakıllıktı. Kumun yukarı doğru bittiği yerde sekiz on metrelik yükseklik meydana geliyordu. Zaten adanın sahili hemen hemen bu özellikteydi. Devamlı etrafı gözlüyordum. Bir ara yukarı kısımda ellerinde sten tabancaları olan iki üç kişi gördüm. Daha da rahatladım. Demek ki gereken önemi vermişler, her türlü önlemi almışlardı. Tekneye giderek Reşat'a 'Tekneyi kuma baştankara edelim. Biraz daha ileri ver.' dedim. 'Tamam, tamam.' dedi Reşat. Biraz ileri verdi, tekne biraz daha kumun üzerine doğru çıktı. Şimdi daha rahat çalışacak ve tekneyi boşaltacaktık. Reşat'a 'Motoru stop et.' dedim, Reşat söylenenleri yaptı. Hemen ambar kapaklarını açtım. Yeteri kadar eleman, yani TMT elemanı mücahit vardı. Ambardaki silah, cephane ne varsa dışarı çıkarmaya başladık. Sandıkları elden ele sahile çıkardık. Aşkla, şevkle ve müthiş bir hızla adeta nefes almadan çalışıyorduk. Çok sürmedi ve 35-40 dakika içinde 20 tona yakın malzemeyi boşalttık. Kemal Abdullah daha sonra Kıbrıs'a döndü. Biz görevimizi tamamladıktan sonra geriye dönüyorduk ve 10-15 gün bekliyorduk. Bu bekleme döneminden sonra bize Kıbrıs'tan 'Hazırız.' diye haber geliyordu. Çünkü adaya çıkartılan silahların nakledilmesi ve adanın farklı noktalarına ulaştırılması gerekiyordu. Bu da zaman alıyordu. Daha sonra Reşat'la ben gitmeye başladık. Pusulamızın yanlış olduğunu bildiğim için motorun penceresini gazeteyle sarıyordum ki görmeden gidelim diye. Baktık bayağı bir sapma var. Derken doğru rotayı bulduk. 4-5 seferden sonra bize Ali Levent diye telsizci bir astsubay arkadaş gönderdiler. Adaya vardığımızda geldiğimizi şifreyle bildiriyorduk. Onlar da traktörle tarlada tavşan avına çıkmış gibi traktörün üstündeki iki tane ışıkla bize işaret veriyorlardı ve böylece silahları teslim ediyorduk."

Anamur'la Girne arasında silah sevkiyatına devam eden tekne son seferine de böyle çıkar. 1959'un bir sonbahar gününde ve 18 Ekim'i 19 Ekim'e bağlayan gece⁵⁸ görünürde bir balıkçı teknesinden hiç farkı olmayan Elmas adlı balıkçı teknesi Akdeniz'e doğru açılır. Kaptan Reşat Yavuz, Makinist Ahmet Oğuz Kotoğlu ve Astsubay Ali Levent'ten oluşan mürettebatın balıkçı kıyafetinden trol ağına kadar her şey normal bir balık seferinin habercisi gibidir. O güne kadar 7-8 sefer yaptıkları için hem tecrübe kazanmışlardır, hem de kendilerinden emin ve neşelidirler. İngiliz devriye gemilerinin hareket saatleri merkezden alınmış ve saat 18.00'de buna göre yola çıkmıştır; ancak işler hiç de düşündükleri gibi gitmeyecektir.⁵⁹ Gemideki

⁵⁸ Emekli Albay İsmail Tansu ile 23 Kasım 2002 tarihinde Ankara'da yapılan görüşme.

⁵⁹ Teknenin o güne kadar yaptığı bütün silah nakilleri son derece iyi düşünülmüş ve Ankara-Anamur-Kıbrıs hattında gerçekleştirilen pek çok koordinasyon sonucunda hazırlanmış son derece itinalı planlar neticesinde gerçekleştirilmesine rağmen teknenin bu seferinde İngiliz devriye gemisi tarafından yakalanması bir ihbar sonucunda yakalandığı sonucunu ortaya koymaktadır. Bu araştırmanın yazarının görüştüğü pek çok TMT mensubu da teknenin Kıbrıs'tan yapılan 'hain bir ihbar' sonucunda yakalandığını belirtmektedirler. TMT Limasol kadrosundan Merhum Macit Aydınova ile 13 Temmuz 2003 tarihinde Girne'de yapılan görüşme.

telsizci Ali Levent ve Rıza Vuruşkan'ın telsizcisi Vefa Besim ve Ankara'daki telsizler devamlı faaldir. Saat 20.00'de tekrar buluşmak üzere telsiz susması yapılır. Bu saatten sonra da her şey normaldir ve gemi Girne'nin doğu istikametinde, Karpaz bölgesinin Yalusa köyü civarında⁶⁰ sahilinden 8 mil açıktaki⁶¹ yoluna devam etmektedir. Aynı gün saat 02.30 civarında Lakodi Burnu açıklarından Kıbrıs'a iyice yaklaştıklarında "yanlış istihbarat veya hain bir ihbar yüzünden"⁶² gemi personeli Karpaz açıklarında kendilerini takip eden ve giderek kendilerine yaklaşan İngiliz Kraliyet Donanması'na ait Burmajör adlı savaş gemisini⁶³ fark ederler ve acil tehlike sinyali verirler. Esasında İngiliz gemisinin yaklaşmasından hemen önce de pek alışık olmadıkları bir durumla karşılaşmışlardır;⁶⁴

"...Getirdiğimiz malları kıyıya çıkarmamıza az bir süre kalmıştı ancak kıyıdağıki telsizcinin mesajlarından bir şey anlayamamıştık. Daha önceki seferlerde sanki tavşan avındaymışlar gibi bir tepenin üzerinden bize iki defa selektör yaparak işaret veriyorlar ve biz de tehlike olmadığına kanaat getirerek malları işaret edilen yere yöneltiyorduk. Ancak bu son seferde hala anlayamadığım bir şekilde telsizciyle bir türlü anlaşamadık. Gecenin karanlığında bir yandan yön bulmaya çalışırken, bir yandan da telsizciyle irtibatı koparmamaya çalışıyorduk ancak telsizci hep olumsuzdu. Karanlıkta seçebildiğim kıyıları, ayın görüntüsünü, dağların silüetini, kıyıdağıki ağaçları, görebildiğim evleri aktarmaya çalışıyordum ancak telsizciden hep 'Bilmiyorum. Görmedim. Göremiyorum.' şeklinde cevaplar geliyordu. Bu şekilde yarım saat, bir saat kadar denizde dolandık.25-30 dakika batıya doğru, bir o kadar da doğuya doğru gidip geldik ancak ne malları boşaltabildik, ne de anlayabildik. Yakalanmamızdan hemen önce telsizci 'Tehlike var. Uzaklaşın.' şeklinde acil mesaj gönderdi. 'Ne tehlikesi, nerede tehlike var?' sorularımıza sadece 'Tehlike var. Uzaklaşın.' şeklinde cevap verdi ve hemen arkasından telsiz çevrimini dinlemeye karşı kapatmaya çalıştı. Hemen müdahale edip telsizi kapatmamasını ve açık kodla ne tehlikesi olduğunu söylemesini istedim. Ancak bir türlü anlaşamadık. Tehlikenin denizde mi yoksa karada mı olduğunu anlamaya çalışıyorduk. İki üç sefer tehlikenin denizde mi yoksa karada mı olduğunu sordum. Bize devamlı 'Derhal uzaklaşın.' şeklinde ikaz ettiğine göre olumsuz durumun karada olabileceğini düşünerek kıyıdağı uzaklaşmaya başladık ancak sekizinci mile geldiğimizde İngiliz gemisiyle karşılaştık. Tehlikenin nereden geldiğini daha önceden anlasaydık en azından malzemeyle ilgili

⁶⁰ Nacak, 18 Ekim 1959, Lefkoşa.

⁶¹ Dönemin Kıbrıs gazeteleri bunu 7-10 mil açıktaki olarak belirtmesine rağmen tekne Kıbrıs'ın 8 mil açığında bulunmaktadır. Ahmet Oğuz Kotoğlu ile 16 Mart 2006 tarihinde İstanbul-Sarıyer'deki evinden yapılan telefon görüşmesi.

⁶² Halkın Sesi, 30 Mayıs 1997.

⁶³ Halkın Sesi, 19 Ekim 1959.

⁶⁴ Ahmet Oğuz Kotoğlu ile 16 Mart 2006 tarihinde yapılan görüşme.

tedbir alabilirdik çünkü götürdüğümüz malzeme denize karşı tecritliydi.⁶⁵ Derken sekizinci mile çıktığımızda bir de baktım koca bir gemi hemen yanı başımızda...”

Son seferde karşılaşılan bu durumla ilgili olarak Ahmet Oğuz Kotoğlu, “...Telsizin başında bu sefer başka bir ekip vardı ve bana göre o ekip satılmıştı. Ben bu konuyu daha sonra rapor da ettim. Geçenlerde Ankara’ya gittiğimde İsmail Tansu ile de görüştim. Bana kitabını da verdi; ancak bu konudan hiç bahsetmedi. Herhalde benim raporumu okumadı ya da haberi olmadı. Bize her zaman ışık tutuyorlardı Girne’ye yaklaştığımızda ve biz de o tarafa gidiyorduk. Bu sefer tutmadılar. Biz ‘Neredesiniz?’ diye sorduğumuzda ‘Gelin bizi bulun.’ diye cevap veriyorlardı...” diyerek açıklar. İsmail Tansu da bu konuyla ilgili olarak gerek kendisiyle yapılan görüşmede, gerekse anılarını aktardığı kitabında bu konudan bahsetmediğine göre büyük bir ihtimalle onun da bu konudan haberi olmamıştır. Kaldı ki daha sonraki dönemde teknenin İngilizler tarafından yakalanmasına kimlerin sebep olduğu da TMT tarafından ortaya çıkartılacaktır. Boşaltma noktasına sadece 10 kilometre uzakta bu kadar mühimmatla yakalanmayı göze almak istemediklerinden hemen merkezle irtibata geçerler. Merkezin “Sahile çıkabilir misiniz? Hızla geri dönüp uzaklaşabilir misiniz?” sorularına olumsuz cevap verince direktif hemen gelir; “Tekneyi derhal batırın.” Mürettebatın emri almasıyla harekete geçmesi bir olur.15 tonluk tekneyi derhal parçalamaya başlarlar. Su giderek yükselir, harp gemisi giderek yaklaşır; ancak bu arada tahlisiye sandalları da denize indirilir.6.000 bomba, 1.000.000 çeşitli çapta mermi ve 500 piyade tüfeği yüklü Elmas teknesinin sulara gömülmesine az bir süre kala İngiliz savaş gemisi yanaşır ve gemiden tekneye atlayan İngiliz askerleri teknede henüz sulara gömülmemiş iki sandık cephaneyi ve teknedeki ayrılmak istemeyen Ahmet Oğuz Kotoğlu’nu güverteye çıkartırlar;⁶⁶

“...İngiliz gemisiyle neredeyse kafa kafaya gelince yapacak pek bir şeyimiz de kalmamıştı. Motoru deldik ama kifayetsiz oldu. Derken rahmetli Reşat Kaptan ve telsizci Ali Astsubay teknede bize verilen komando botuna atlayarak hemen tekneyi terk ettiler; ancak ben bu şekilde silahların yakalanmasını istemediğim için teknedeki ayrılmadım ve tekneyi batırmanın yollarını aramaya başladım. Hava çok soğuktu ve benim üzerimde köpek balığı kıyafeti vardı kısa Yüzüme ve kollarıma da siyah boya falan sürmüştüm. Bu arada iskele alabanda yaptım ve motora hafif pervane verdim. Komando teknesine ben de atlasam bile kaçamayacağım diye silahları bırakmak istemedim. Teknede bu iş için kullanacağımız aletler ise maalesef ağırlık yapmasın diye daha önce limanda bırakıldığından tekneyi

⁶⁵ Kıbrıs’a değişik yollarla götürülen askeri malzeme, silah ve cephane sır çanak ve dip çanaklarda saklanacaklarından adaya nakledilmeden önce katran, çinko ve gres yağı kullanmak suretiyle dikkatli bir şekilde ambalajlanıp paketlenildiğinden sadece denize karşı değil, her türlü hava şartlarına, nem ve rutubete karşı da uzun süre dayanacak şekilde saklanır.

⁶⁶ Merhum Ahmet Oğuz Kotoğlu ile değişik tarihlerde yapılan görüşmeler

derhal batırmak mümkün olmadı. Elime ne geçtiyse kullanarak teknenin bir an evvel batmasını sağlamaya çalışıyordum. Teknede ‘Kristin’ dediğimiz bir valf vardır tekneye daha fazla su alsın diye onu açtım. Motorun devridaim motorunu da tekneye çevirdim ki içeriye daha çok su alsın diye. Teknenin su tahlisiye borusunu su içeriye aksın diye içeriye çevirdim. Teknenin motorunu bir şekilde içeriye su ve atık pompalayacak şekilde yapmaya çalıştım. Etrafımızda bir yandan da köpekbalığı tehlikesi vardı. Bu yüzden üzerime siyah tulumlarımı giydim. Eldivenlerimi geçirdim. Parlayabilecek ve görünecek her tarafımı, gözlerimi, yüzümü siyah boyayla iyice boyadım. Ben de bu arada teknenin karanlık tarafında kalıyordum. Bu arada İngiliz gemisi de iyice yaklaşıyordu. Tekneye iyice yaklaştıklarında ani ve ince bir manevrayla ve İngilizlere de belli etmeden tekneyi hafifçe tornistan yaptırıldı. Tekne hafifçe dönünce yanaşamadılar. Tekrar aynı şeyi denediler, yine aynı harekete müracaat ettim ve tekneye yanaşıp çıkmalarını engelledim. Bu arada denize bir tahlisiye sandalı indirdiler ve bununla tekneye yanaşmaya başladılar. Ben bir yandan tekneyi batırmaya çalışırken bir yandan da İngilizlerin tekneye çıkmalarına engel olmaya çalışıyordum. Ambarın tabanını kırabildiğim kadar kırdım ve içeriye hafiften su girmeye başladı ancak yeterli değildi. Teknenin arka tarafında ve güvertenin görünmeyecek kısmında duruyordum ve böylece İngiliz gemisinden üzerime tutulan projektörden etkilenmiyordum. Böylece beni de pek göremiyorlardı.

Derken önce birisi tekneye atladı ve hemen kendisini emniyete aldı. Arkasından diğerleri de aynı şeyi yaptılar ve bir anda üzerime 6 tane silah doğruldu. Ben de artık herhalde beni vurmazlar diye düşünüyordum. Geminin komutan yardımcısı da silahını alnıma dayadı. Ambar iyiden iyice su almaya başlamıştı ancak yeterli değildi. Silahlar ellerine geçmek üzereydi. Bu arada İngiliz askerleri ambara girerek ilk kasayı dışarı çıkardılar. Bu sandıktan tüfek mermisi çıktı. Herhalde ikincisinde de aynı cins mermi vardı. Ardından ikinci kasayı da çıkardılar. Bu arada hiç inanılmayacak bir şey oldu ve o ana kadar süt liman olan deniz kendiliğinden aniden kabardı ve tekne baş kısmından kıç tarafına kadar suyun içinde kaldı. Hepimiz ambar üstünde duruyorduk ve büyük bir dalga gelip sancak yaptı ve motorun içi baştan kıça kadar su doldu. İngiliz subay da askerler de iyice ıslandılar. Beni kendi teknelerine aldılar ve gemiye götürmeye başladılar. 100 metre kadar açılmıştık ki bizim tekne de fazla dayanamayarak batmaya başladı. İngiliz komutan bir yandan tekneyi araştırmaya çalışırken bir yandan da beni sorgulamaya başladı. Ben de sanki hiçbir şey olmamış gibi gayet sakin bir tavırla yunus avcısı olduğumuzu, teknemizin arıza yaptığını, açık denizde yapacak bir şey kalmayınca çaresizlikten yardım istemek üzere arkadaşlarımı kendilerine gönderdiğimi söyledim. Bunun üzerine aramaya geçerek Reşat Yavuz ve Ali Levent’i de yakaladılar.”

Anamur'dan Kıbrıs'a silah sevki için 125.000 Türk lirasına İstanbul'da KTKD Genel Başkanı Mehmet Ertuğruloğlu adına Emekli Deniz Kurmay Binbaşı Nejat Kosal'dan alınan ve o güne kadar Kosal ismini taşıyan ve İzmir Limanı'na KTKD adına Orhan Gazi adıyla kaydedilen 14 metrelik, 1 yaşında, 25 gros tonluk, 8.5 mil sürat yapabilen, 3.40 metre eninde ve 80 beygir kuvvetinde dizel motorlu Elmas teknesi böylece kendi personeli tarafından batırılır. İngiliz Kraliyet Donanması'na ait Burmajtor adlı savaş gemisi böylece kayığın tam olarak ne taşıdığını tespit edemez. Öte yandan deniz teknesinin daha önceki seferlerde olduğu üzere getirdiği mühimmatı belirtilen noktaya çıkartmasını bekleyen sahildeki TMT ekibinde de ortaya çıkan bu durumla ilgili olarak gergin bir bekleyiş söz konusudur. Teknenin İngilizler tarafından yakalanma tehlikesinin ortaya çıkması üzerine daha önce de aynı noktadan silah teslim alan Bereketçi ekibinde görev alan TMT'nin Mağusa Sancağı personelinden başta Sancaktar Şefik Karakurt olmak üzere Mustafa Cavit, Ali Eyüboğlu, İsmail Debeş, Hüseyin Puskas, Fikret Kaptan, Ekrem Atlı, Enver Kotak, Gardiyan Sami, Mustafa Maraşlı, Yusuuf Galliga, Niyazi Dağlı, Balalan köyünden Şerif Çelebi ve eşi Mustafa Çelebi⁶⁷, Yalçın Ruhi⁶⁸, Özdemir Oraloğlu⁶⁹ ile yaklaşık 20–25 civarındaki TMT üyesi de gizlice geldikleri gibi geri dönerler. Yıllar boyunca eşi Reşat Yavuz'un Kıbrıs'la ilgili olarak Akdeniz'de silah taşıdığını ve TMT mensubu olduğunu bilmeden yaşayan Berrin Yavuz ise teknenin batırılmasıyla ilgili olarak eşine ve Ahmet Oğuz Kotoğlu'na verilen talimatı kendine has Karadenizli şivesiyle “Boşsağada, doluysağa da batırın.” demişler.⁷⁰ sözleriyle ifade eder. İngiliz idaresi TMT ile ilgili bazı bilgi kırptıntılarına sahip olmakla beraber adadaki organizasyonun daha önce kurulmuş olan bir takım küçük ve mahalli örgütlenmeler gibi olduğu kanaatindedir. Bütün ada sathına yayılmış, organize ve profesyonel bir teşkilatlanmayla İngilizler ancak 21 Aralık 1963 sonrasında karşılaşacaklardır. Öte yandan geminin tespit edilmesi sonrasında derhal Kaleburnu ve civarına takviye birlikler ve polis gönderilir. Daha sonra teknede iki kişi daha olduğu anlaşılınca projektörlerle aramaya çıkılır ve İngilizler geminin diğer iki personelini de kıyıya yakın bir yerde lastik botta ele geçirirler;⁷¹

“İngiliz subay beni sorgulamaya çalışıyordu; ancak ben de onları kasıtlı olarak oyalamaya çalışıyor, sordukları sorulara mümkün olduğunca geç cevap vermeye çalışıyordum. Hepimizin balıkçı olduğunu ve yunus avlamak üzere buralarda bulunduğumuzu söylüyordum. Ambardaki

⁶⁷ Semra Erel Limited Şirketi'nin kurucusu Semra Erel Çelebi o günleri ve anne babasını “...Bağlarımız, bostanlarımız vardı dönümlerce. Karpuz, kavun, üzüm...Sema ablam evin kızı, ben evin oğlu gibiydim. Bakkala, tarlaya, ovaya hep ben giderdim.1974'e kadar barikatlardan geçip giderdik kente. Köylü olmanın sıkıntılarını yaşadık hep. Annem babam ikisi de TMT'deydi. Küçücüküm ama yatakların altında silahlarla uyuduğumuzu hatırlarım. Zor yıllardı, hep zorluklarla yaşadık...” şeklinde ifade eder. Ayrıntılı bilgi için bkz. Nezire Gürkan, Kıbrıs, 7 Mart 2011.

⁶⁸ <http://ataatun.org/yalcin-ruhi-agabey.html>

⁶⁹ Adı geçen TMT mensuplarıyla değişik tarihlerde Kıbrıs'ta yapılan görüşmeler.

⁷⁰ Berrin Yavuz ile 21 Temmuz 2011 tarihinde Girne'de yapılan görüşme.

⁷¹ Merhum Ahmet Oğuz Kotoğlu ile 16 Mart 1006 tarihinde İstanbul-Sarıyer'de yapılan görüşme.

sandıkları görmelerine rağmen teknenin batmaya başlaması, daha sonra birdenbire oluşan dalgalardan da islanınca tekneyi terk etmek zorunda kaldıklarından diğer sandıklara bakma fırsatları olmamıştı. Bu arada yine Allah yüzümüze baktı çünkü teknenin ileri, sabitleme ve geri gitmek için kullanılan kol başka teknelerde haberleşme için de kullanılan mekanizmaya benzediğinden İngiliz subayı tekneyi bununla idare etmeyi düşünmedi ve teknenin batmasına da engel olamadılar. Bu arada ben de kendilerine teknede buldukları patlayıcıları yunus avında kullandığımızı, yakaladığımız yunusları da işledikten sonra ambardaki sandıklarda muhafaza ettiğimizi söylüyordum. Diğer arkadaşları da bulup getirdiklerinde onlara da neler söylediğimi fark ettirmeden anlattım ve aynı ifadeyi verelim dedim...”

Polis başlattığı inceleme ve araştırmada teknenin mürettebat tarafından kasten batırılıp batırılmadığını öğrenmeğe çalışır. Teknenin mürettebatı Mağusa Sulh Mahkemesi'nin emriyle İngilizler tarafından 8 günlük bir süre için derhal tutuklanırlar ve mahkemeye çıkarılırlar;⁷²

“Bizi tekne battıktan sonra hemen kendi gemilerine aldılar ve doğruca Mağusa'ya götürdüler. Burada şansımız da yardım etti ve götürüldüğümüz karakolda bizi karşılayanlar hep Türk polisler olduğu için onlardan büyük yardım ve destek gördük. O gün şansımıza karakolda nöbetçiler hep Türk polislerdi. Karakolda bir gün Türkler, bir gün de Rumlar nöbet tutuyorlarmış. Hepimizi tek tek sorgulamaya aldılar. Bu arada ben İngiliz gemisini suçlu tuttum bizi kurtarmadılar, teknemizi batırdılar diye. Mağusa'da karakolda tutulurken ben arkadaşlara, ‘Eğer cevap veremeyeceğiniz bir şey olursa bana atın, her şeyi o biliyor.’ diye söyleyin dedim. Beni her gece 2-3 sefer sorguya çekiyorlardı. Sıkıntıdan dudaklarım falan kabarmıştı. Küçükük nezarethane de ayrı ayrı tutuluyorduk; ancak zaman zaman çay, kahve söyleme bahanesiyle Türk polisler kapıyı açıyorlar ve diğer 2 arkadaşın ne konuştuğumuzu duymalarını sağlıyorlardı. Mağusa'daki 1 haftalık nezaret ve sorgulamadan sonra bizi Lefkoşa'ya gönderdiler...”

Bu üç kişinin tutuklanması üzerine Avukat Osman Mehmet 20 Ekim 1959 günü Kıbrıs Valisi'ne bir mektup gönderir. Avukat, Türk balıkçı teknesinin Kıbrıs karasuları dışında seyrettiğini iddia ederek Türk uyruklu üç denizcinin serbest bırakılmalarını ister. Söz konusu 3 Türkün Mağusa'da tutuklanması üzerine Bozkurt gazetesinden Osman Türkay, Halkın Sesi gazetesinden Sabri Ertürk ve Nacak gazetesinden Fuat Veziroğlu TC Lefkoşa Başkonsolosu ve Avukat Osman Mehmet'le birlikte Mağusa'daki Polis Merkezi'ne giderler. Bu 3 Türk'le görüşme istekleri ise burada görevli Mihail Dimitri isimli polis subayı ve İngiliz görevli Marc Corkinale tarafından çok kaba bir şekilde

⁷² Merhum Ahmet Oğuz Kotoğlu ile değişik tarihlerde yapılan görüşmeler.

reddedilir. Öte yandan Yalusa'da yaşayan 3 Rum'un bu 3 Türk'ü 20 gün kadar önce bölgede gördüklerini iddia etmeleri üzerine söz konusu Türkler 20–30 kadar Türk'ün arasına yerleştirilir ve iddia sahiplerine teşhir edilirler ancak 3 Rum bu Türkleri teşhis edemezler. 20 Ekim 1959 günü mahkemeye çıkartılan söz konusu 3 Türk ile Lefkoşa'daki Türk Konsolosluğu Hukuk Müşaviri Rauf Denктаş bizzat ilgilenir ve kendisine konu ile ilgili raporları teyit edip etmediği sorulduğunda “Hayal peşinde koşmayalım. Batan bir gemi ve onun kazazede denizcileri vardır. Mesul makamlar en erken zamanda kararlarını verinceye kadar asılsız iddialar üzerinde yorumlarda bulunmak doğru değildir.” şeklinde görüş belirtir. Bu tarihte mahkemeye çıkartılan 3 kişinin sorgusu daha sonra 27 Ekim 1959 Çarşamba günü sabah ve öğleden sonra birer kere olmak üzere iki defa daha yapılır. Mağusa'da Hâkim Ekrem Bey'in huzurunda sabahleyin ifade veren söz konusu 3 kişi daha sonra mahkemenin Lefkoşa'da devam edeceğinin bildirilmesi üzerine apar topar arabaya bindirilerek Lefkoşa'ya getirilirler ve saat 15.30'da Hâkim Taylor'un huzurunda mahkemeye çıkartılırlar. Avukat Osman Mehmet müvekkillerinin kefaletle serbest bırakılmaları halinde ada dışına kaçmalarının mümkün olmadığını belirtmesine rağmen mahkeme buna itibar etmez. Bu arada Türkiye'de Bnb. İsmail Tansu bu gelişmeler üzerine derhal Dışişleri Bakanı'na müracaat ederek üç kişilik ekibin kurtarılmasını talep eder. Bunun üzerine TC Dışişleri Bakanlığı yaptığı açıklamada teknenin Akdeniz'de yunus balığı avladığını bildirir;⁷³

“Bahis konusu yelkenli öteden beri balıkçılık ile meşgul olan 3 Türk vatandaşına ait bulunuyordu. Bunların aynı zamanda silah kaçakçılığı yapmış olmaları kabili tasavvur bulunmamakla beraber herhalde şu cihet aşikârdır ki Türkiye hükümeti Kıbrıs'a hiçbir zaman silah kaçakçılığını terviç etmemiş ve etmeyecektir. Türkiye Hükümeti Londra ve Zürih anlaşmalarının ortaya koyduğu ahenk ve işbirliği zihniyetine her zamandan fazla bağlı bulunmaktadır. Bunun icaplarını yerine getirmek için hiçbir gayretten geri kalmamaktadır. Türkiye hükümeti, Kıbrıs konusunda hiçbir zaman silahlı mukavemet hareketlerini teşvik etmemiş, bilakis bu gibi hareketlerin önlenmesi için elinden gelen gayreti sarf etmiştir.”

Aynı gün mahkemeye çıkartılan 3 kişi için 8 gün tutuklama kararı verilir. Mağusa'daki mahkemede 3 Türk'ü savunan Avukat Osman Mehmet'in iki İngiliz çavuşunun Murat Gündüz'ü tabancayla tehdit ederek kendilerine yarayacak malûmat istediklerini bildirmesi üzerine Rum Yüzbaşı Mihayili hadiseyi tahkim etmekten kendisinin sorumlu olduğunu, bu ana kadar böyle bir şeyin vuku bulduğunu bilmediğini belirtir.⁷⁴ Genelkurmay Başkanı Orgeneral Rüştü Erdelhun da “İçinde 20 ton silah olan devletin gemisini bir Binbaşı kendi inisiyatifi ile nasıl batırmış?” diyerek tahkikat açtırır.⁷⁵ Dışişleri Bakanı Zorlu bunun üzerine durumu açıklama ihtiyacı hisseder,⁷⁶

⁷³ Cumhuriyet, 23 Ekim 1959 ve Halkın Sesi, 20 Ekim 1959.

⁷⁴ A.g.g., 20 Ekim 1959.

⁷⁵ Emekli Albay İsmail Tansu ile 23 Kasım 2002 tarihinde Ankara'da yapılan görüşme.

“Siz merak etmeyin ve üzülmeyin. Bu kahramanları kurtarmak için her şeyi yaparım. Bugün İngiltere Dışişleri Bakanı’na bir mektup yazacağım. Sükûnet içinde bekleyin. Ha Tansu, sırası gelmişken söyleyeyim.18 Ekim gecesi gemiyi batırma emrini vermiş olman dolayısıyla Genelkurmay Başkanı Orgeneral Rüştü Erdelhun’un senin hakkında açmak istediği tahkikatı kendisine telefon ederek durdurdum. İşine devam etmeye bak. Kaygılanma, daima arkanda ben varım.”

Batan Türk teknesiyle ilgili olarak Kıbrıs’ta yapılan resmi açıklamada ise teknenin yaklaşık olarak 350 kulaç (2100 ayak) derinlikte bulunduğu, bu derinlikten dolayı teknenin tam yerinin tespit edilmesinin imkânsız olduğu⁷⁷, ayrıca adada bulunan su altı dalgıç cihazlarıyla enkazı deniz altından çıkartmanın imkânsız olduğu belirtilir.⁷⁸ Ayrıca konunun uzmanı bir heyetin incelemesi olmadan teknenin çıkartılıp çıkartılamayacağı da tespit edilemez. Yapılan açıklamada ayrıca teknenin Kaleburnu mevkiinde değil Yalusa yakınındaki Plakuti Burnu civarında yakalandığı ve burada battığı belirtilir. Bnb. İsmail Tansu, Elmas teknesinin batırılması sonrasındaki gelişmeleri anılarında şöyle anlatır;⁷⁹

“Bu olay üzerine Genelkurmay Başkanı, nasıl devletin gemisini batır emri veririm diye hakkımda soruşturma açmak istedi... Bir kere gemi görünürde devletin değil, Kıbrıs Türk Derneği’ne kayıtlı. Benim bir görevim var. Devlete söz getirmeyeceğim. Bizim planımızda yakalandığımız an kendi kendimizi batırmak var. Buna göre de tertibat almışız. İki sandık yakalamasına rağmen, İngiliz donanması 4 gemi ile günlerce araştırma yaptı gerisi vardır diye. Cephane aradı. Bulamadı. Makarios dünyayı ayağa kaldırdı, Türkiye adayı silahlandırıyor diye. Yakalansak çok daha kötü olacaktı. Tabii geminin beklenmedik bir şekilde yakalanması bizi endişeye sevk etmişti. Durumu Dışişleri Bakanı Zorlu’ya ilettiğimde beni teselli etti ve ‘Bu durum benim işime yarayacak. Bundan sonraki Kıbrıs müzakerelerinde bu durumu ben lehimize kullanacağım’ dedi. Şüphesiz Kıbrıs’ta ciddi bir mukavemet teşkilatının olması, Rumların ve İngilizlerin bu teşkilatın gerçek gücünü anlamamış olmalarına rağmen Kıbrıs müzakerelerinde Türk tarafının masaya kendine güvenerek ve güçlü olarak oturmasını sağlıyordu.”

Bnb. İsmail Tansu’nun Dışişleri Bakanı’na müracaatından yaklaşık bir hafta sonra Kıbrıs’taki TMT lideri Albay Rıza Vuruşkan, Ankara’ya şifreli bir mesaj

⁷⁶ Adı geçen görüşme.

⁷⁷ Merhum Ahmet Oğuz Kotoğlu da İngilizlerin tekneyi ele geçirmek üzere oldukları sırada ele geçmemesi gereken bazı evraklarla kendilerine ait belgeleri de denize attıklarını, bu bölgedeki derinlik sebebiyle bunların bulunmasının ve dışarıya çıkartılmasının mümkün olamayacağını bildiklerini belirtir. Merhum Ahmet Oğuz Kotoğlu ile 11 Eylül 2004 tarihinde İstanbul-Sarıyer’de yapılan görüşme.

⁷⁸ Halkın Sesi, 20 Ekim 1959.

⁷⁹ Emekli Albay İsmail Tansu ile 23 Kasım 2002 tarihinde Ankara’da yapılan görüşme.

gönderir. Bu mesaja göre, Kıbrıs'taki İngiliz savcı Türk balıkçıların avukatı olarak Rauf Denктаş'ı yanına çağırıp sanıkların bir kaç suçunun sabit olduğunu, bunlardan hafif olan herhangi bir tanesini kabul etmeleri durumunda meselenin halledilebileceğini belirtir.⁸⁰ Savcının bu ifadesinin Türk Dışişleri Bakanı'nın girişimleri sonucu olduğunu normal olarak bilemeyen Rauf Denктаş bunun bir entrika olabileceği düşüncesiyle bu teklifi reddeder.⁸¹ Bu arada bir açıklama daha yapan TC Dışişleri Bakanlığı kazazede 3 Türk balıkçısının senelerden beri balıkçılıkla meşgul olduklarını belirtir.⁸² Bu arada Rauf Denктаş'ın teklifi reddetmesi üzerine Ankara'dan Lefkoşa'daki TMT Karargâhına "Savcının bu teklifini mutlaka kabul edin. Sizin bilmediğiniz bir işlem uygulanıyor. Sebebini biz biliyoruz ve her şey kontrolümüz altındadır. Sizi de sonra haberdar edeceğiz. Bu kesin bir emirdir." mesajı gönderilir.⁸³ Ancak Türk Dışişleri Bakanı'nın bu konuda açıkça her şeyi anlatması da problem yaratacaktır.⁸⁴ TMT'nin efsanevi Bayraktarı Albay Rıza Vuruşkan tarafından da "Kıbrıs'taki Özgürlük ve Türklük davasında büyük hizmet ve yararlıkları geçmiş siz değerli arkadaşımız"⁸⁵ dediği Reşat Yavuz'un da içinde bulunduğu teknenin beklenmedik bir şekilde batması sonrasında Kıbrıs'a bu şekilde silah nakledilmesine de ara verilir.⁸⁶ Esasında Burmajtor isimli İngiliz gemisinde görevli olan bir İngiliz Yüzbaşı yıllar sonra Albay rütbesine geldiğinde söz konusu Türk teknesini yakalamamaları için çok uğraştığını ve Türklerin kendileriyle bir problemi olmadığı için bu işe bulaşmamaları gerektiğini söylediğini açıklar. İngilizlerin, EOKA terör örgütünün bütün Kıbrıs'ı kana buladığı bir dönemde böyle bir hareketi Türk'ü Rum'a, Rum'u Türk'e kırdırma politikasının bir parçası olarak da değerlendirilebilir. Merhum Kotoğlu'nu son günlerinde dileğini yerine getirerek onu Kıbrıs'a götürmekten, onu Türk kamuoyunun karşısına çıkarmaktan ve böyle kahramanların hala var olduğunu ispat etmekten inanılmaz bir gurur ve şeref duyuyorum.1980'li yıllarda Ahmet Oğuz Kotoğlu'nu görev yaptığım İstanbul'da ve çok sevdiği Sarıyer'deki o balıkçı kahvesinde bulduğumda çok şaşırmış, biraz da canı sıkılmıştı. Yıllar sonra birilerinin kendisini bulacağını belki de aklına getirmemişti. Ailesinden, en yakın arkadaşlarından ve çocuklarından ettiği yemine bağlı kalarak

⁸⁰ Hürriyet,24 Eylül 1958.

⁸¹ Rauf R. Denктаş, 30 Ekim 1966 tarihinde, Ankara'da Dışişleri Bakanı İhsan Sabri Çağlayangil'e yazdığı bir mektupta bu konuya açıklık getirir; "TMT'ye silah yardımı Deniz motoru İngilizler tarafından yakalanıncaya kadar aralıksız devam etti. Deniz motorunun yakalanmasından hemen sonra Fatin Bey'le yaptığım bir konuşmada bana şunları söylemişti: "İngilizlere açıkça söyledim. Bu silahları ben gönderdim. Rumlar silahlanırken, Türkleri kesmek için hazırlanırken ben Türk cemaatini hazırlıksız mı bırakacaktım? Yakaladığınız gemicileri derhal serbest bırakınız. " dedim. Neticede yakalanan ve bir yıl hapse mahkûm edilen Türk vatandaşları mahkûm edildikleri günün sabahı Ankara'ya gönderilmişlerdi. Rauf R. Denктаş, Rauf Denктаş'ın Hatıraları, Cilt III, Boğaziçi Yay., İstanbul, 1997, s.370-371

⁸² Halkın Sesi, 24 Ekim 1959.

⁸³ Halkın Sesi, 24 Ekim 1959.

⁸⁴ Merhum Ahmet Oğuz Kotoğlu ile 20 Kasım 2008, 15 Aralık 2008 ve 20 Aralık 2008 tarihinde Ankara'da yapılan görüşme.

⁸⁵ Kıbrıs Türk Yönetimi Ankara Temsilcisi Rıza Vuruşkan imzasıyla Reşat Yavuz'a gönderilen Personel ve İdari İşler 190/75-22 sayılı, Kıbrıs'a Davet konulu ve 6 Aralık 1974 tarihli resmi yazı.

⁸⁶ Merhum Ahmet Oğuz Kotoğlu ile 11 Eylül 2004 tarihinde İstanbul-Sarıyer'de yapılan görüşme.

sakladığı o görevin ortaya çıkmasından pek de hoşlanmamıştı. Yıllar boyunca onunla görüşmelerim devam etti. Türk Mukavemet Teşkilatı konulu doktora tezimi yazarken de onun ricasına uyarak ismini açık açık yazmamayı tercih etmişim. Yıllar sonra 2008'de Kıbrıs konulu bir toplantıda konuşması için kendisini ikna çabalarım isse yoğun bir zaman almıştı. O kendine has mütevazılığı içinde verilen görevi yapmanın mutluluğuyla yetinmek istiyor, bunu başkalarıyla paylaşmaktan pek de hoşlanmıyordu. Onlar iyi ki vardılar ve iyi ki bu toprakları vatan yaptılar. O sıradan bir Karadenizli balıkçıydı aslında. Son derece mütevazı, bir o kadar deli fişek bir adam. Onu çok sevmişim, sesini duymak, ondan Kıbrıs maceralarını dinlemek beni sanki ben yapmışım gibi gururlandırır. Kendisine verilen görevlerde olduğu gibi 15 Mart 2010 Pazartesi sabaha karşı sessizce aramızdan ayrılıverdi yine kimsenin haberi olmadan ve çok sevdiği Rumeli Feneri'ne gitti bir daha dönmemesine. Işıklar içinde yatsın.

Adından bahsedeceğimiz bir diğer kahraman da maalesef tanıma fırsatı bulamadığım bir başka Karadeniz evladıdır. Bu pek bilinmeyen Karadenizli kahramanımız da Ahmet Oğuz Kotoğlu'nun mücadele ve silah arkadaşı Reşat Yavuz'dur. 1950'li yıllarda kaderin bir cilvesi olarak Kore'de tıpkı TMT'nin Türkiye kadrosu ve Bayraktarlık'ta görev yapan üst düzey subay kadrosu gibi görev yapan Reşat Yavuz'un kaderi askerlik sonrasında Kıbrıs'ta dava ve silah arkadaşı, can yoldaşı Ahmet Oğuz Kotoğlu ile kesişir. Bugüne kadar ne acıdır ki Reşat Yavuz Kaptan'la ilgili olarak bu araştırmanın yazarı dışında neredeyse hiç kimse tarafından iki satır kaleme alınmış değildir.⁸⁷ 12 Şubat 1934 Medreseönü doğumlu olan İsmail-Zekiye Yavuz ailesinin evladı Reşat Yavuz'un hayatı ne yazık ki son derece kısa sürmüş ve 23 Ocak 1977 Pazar gün daha 43 yaşındayken bugün kızının kiracı olarak oturduğu devlete ait Girne yakınlarındaki Alsancak bölgesinde evinin hemen önündeki asma bahçesinde kalp yetmezliğinden hayatını kaybetmiştir.⁸⁸ O da merhum Ahmet Oğuz Kotoğlu gibi Sarıyer'de sıradan bir balıkçı iken kendisine verilen vatan görevini tereddütsüz yerine getirir ve Kıbrıs Türklerinin can ve namuslarını korumak adına Akdeniz'in azgın dalgalarıyla, İngiliz'in radarlarıyla, sahil güvenlik botlarıyla, istihbarat ağlarıyla ve kısacası ölümle mücadeleye başlar. Yıllarca memleketi Ordu Perşembe'de minibüs şoförlüğü yapan, İstanbul'a gittikten sonra minibüsünden ayrıl kalan ve merhum Ahmet Oğuz Kotoğlu gibi Sarıyer'de balıkçılıkla uğraşmaya başlayan Reşat Yavuz'un kaderin bir cilvesi olsa gerek kız kardeşinin de ismi Elmas'tır ve belki de bu yüzden Kaptan Reşat Yavuz, 19 Ekim 1959 tarihinde son seferlerine çıktıkları ve İngilizlerin eline geçmesin diye batırdıkları Elmas teknesini daha bir benimsemiştir.⁸⁹ Kıbrıs Barış

⁸⁷ H. İbrahim Uçak kendi doğup büyüdüğü köy olan Medreseönü'yle ilgili olarak Düünden Bugüne Medreseönü isimli bir kitap yayımlamış ve bu kitabında Reşat Yavuz'dan da bahsetmiştir. H. İbrahim Uçak, Düünden Bugüne Medreseönü, Ankara, 2005.

⁸⁸ Kıbrıs Türk Federe Devleti İl Sağlık Müdürü Mehmet Tufan imzasıyla hazırlanan S. M.118/71 Sayılı ölüm tutanağında Reşat Yavuz'un ölüm sebebi "Büllöz Amfizem ve kalp yetersizliği ve genel anoksemi neticesi beyin ödemi" olarak belirtilir. Bu arada bu arazi şu an itibarıyla ailenin elinden alınmış durumdadır.

⁸⁹ Reşat Yavuz Kaptan'ın sevgili eşi Berrin Hanım bu durumu böyle bir duygusallığın içinde aktarmaktadır. Berrin Yavuz ile 21 Temmuz 2011 tarihinde Girne-Alsancak'ta bulunan evlerinde yapılan görüşme.

Harekâtı sonrasında Otonom Türk Yönetimi Başkanı Rauf R. Denктаş tarafından Kıbrıs'a davet edilir ve kendisine Girne bölgesinde ev tahsis edilir.⁹⁰ Konuyla ilgili olarak Rauf R. Denктаş imzasıyla gönderilen yazıda "Kıbrıs'taki Türklük ve özgürlük mücadelesinin 1958–1960 dönemindeki büyük hizmetlerinizi her zaman hatırlıyoruz. Sizin gibi dava adamlarının kanı ve alın teriyle başlattığı mücadele şanlı ordumuz sayesinde Kıbrıs Türk'ü gönülden özlediği anavatanına kavuşmuş, engin bir hürriyet ortamı içerisinde bulunduğumuz bu günlerde sizleri de aramızda görmekten, hürriyetin hazzını birlikte tatmak bizler için mutlu bir olay olacaktır. Konuğumuz olarak Kıbrıs'a gelebileceğinizi duyurursanız size gelişi gidişi gemi biletinizi göndereceğimizi duyurur, bu vesile ile en içten saygılarımı sunarım." denilir. Bu daveti kabul eden Reşat Yavuz bunun ardından Perşembeönü'nde sahip olduğu her şeyi elden çıkartarak Kıbrıs'a gider ve Girne yakınlarında Alsancak bölgesine yerleşir. Tıpkı mücadele ve dava arkadaşı Ahmet Oğuz Kotoğlu gibi o da yaşadıklarını en yakınlarından bile gizlemiş, görev tamamlanıp köşesine çekildiğinde de ettiği yemine sadık kalmıştır,⁹¹

"...1974 yılına kadar hiçbir şey konuşmadı. O zaman (Harekât başladığında) konuşmaya başladı. O zaman söylemeye başlıyordu adaya silah soktuğunu. Hiçbir zaman ne kız kardeşine, ne annesine, hiç kimseye konuşmadı. İşte bu harekât olduktan sonra 'Ben Kıbrıs'a gideceğim. Göreceksiniz benim bu silah soktuğum yerler alınmaya başlandı.' derdi. Ben de derdim, dalga geçerdim 'O harbin içinde seni mi düşünecekler de alacaklar. Git de seni öldürsünler.' derdim. Gerçekten de harp biterkenden, Ekim ayıydı ve bizi Kıbrıs'a davet ettiler, geldik. Bu evi verdiler, bahçeyi verdiler. O yıldan sonra geldi beni aldı. Ondan sonra iki ay filan Saray Otel'de kaldık, bu ev yapılıyordu o zaman.

Kıbrıs'a silah sokmaları falan işte öyle anlatırdı. Başbakan⁹² Makarios o zaman sağdı hala. 'Acaba Makarios duysa benim adaya geldiğimi ne yapar?' derdi. O silah sokma işinden dolayı Kıbrıs'a sokma yasağı vardı onun.⁹³ O günler işte ne bileyim her şey mazide kaldı, her şey unutuldu. Canıyla feda etti burayı ama öldükten sonra hepsi üzerine kalem çizdiler. Bir tek oy zamanı geliyorlar bana, halımı hatırımı sormaya. Nasılsın iyi misin? Öyle ne yapalım? Bugünümüze de şükrediyoruz. Onun Kıbrıs'a silah getirdiğini duyduğumda çok gurur duydum. Onun getirdiği silahla silahlandılar, kurtuldular. O zaman (Rumlar) köyleri yakıp yıkıyorlardı.

⁹⁰ Bu arada eski alışkanlığı avcılıktan da vazgeçmeyen Reşat Yavuz adaya gelmesinin hemen ardından 18 Aralık 1974–28 Mart 1975 arasında geçerli olan ilk avcı ruhsatını da alır. Yavuz'un geçici adresi ise gerek avcı ruhsatında, gerekse ağır vasıta ehliyetinde Doğanlı köyü olarak görülmektedir.

⁹¹ Reşat Yavuz'un halen Girne'de yaşamakta olan eşi Berrin Yavuz'la 5 Ağustos 2011'de yapılan görüşme.

⁹² Kıbrıs Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı ve Başpiskopos

⁹³ Elmas teknesinin yakalanmasının ardından devam eden mahkeme sürecinde Türkiye'nin tekne personelinin Yunus avcısı oldukları yönündeki tezinin İngiliz mahkemesi tarafından bir ölçüde kabul görmesi veya öyleymiş gibi davranılmasının ardından Ahmet Oğuz Kotoğlu, Reşat Yavuz ve Ali Levent cezalarını Türkiye'de çekmek ve bir daha Kıbrıs'a gelmemek şartıyla sınır dışı edilmişlerdir.

Ee burada üç yere silah sokması, bu Girne açıklarında⁹⁴ denize atlamaları, Makarios'un başbakan olaraktan, Denктаş Bey'in avukat olaraktan savunmaları... Ondan sonra Makarios'un onlara balıkçı diyerek inanması ve yurtdışı demesi, öyle işte. Köyümüzde arabası vardı, arabasıyla çalışırdı. Sonra işte bu bahçeyi verdiler. Arabasını, parasını getirdi bahçeye harcadı, yaptı. Ömrü yokmuş, kalpten gitti. Ondan sonra bana bir sosyal yardım bağladılar çocuklar küçük diye. Bahçeyi ekip dikmekle, ondan sonra hastalıklarla savaş vermeye başladım. Çok şükür bugüne geldik. Keşke bugün yaşasaydı da bugün geri gelseydi.1977'den bu yana hiç kimse arayıp sormadı, hiç kimse gelmedi... 33 yıldan bu yana araştırıyorlar, gelinime, çocuklarıma iş arıyorlar. Daha da bir şey istediğim yok artık.

Reşat Yavuz'un sattığı şeyler arasında çok sevdiği 52 AF 310 plakalı minibüsü de bulunmaktadır. Türkiye Cumhuriyeti devleti adına Kıbrıs Türkleri için Anamur'dan Kıbrıs adasına ilk silah nakli operasyonu başladığında Karadenizli Kotoğlu ve Yavuz Kaptan'a yardımcı olarak gönderilen ve Akdeniz'i neredeyse avucunun içi gibi bilen, maalesef 4 Temmuz 2011 tarihinde Girne'de hayata gözlerini yuman Kemal Sahilboylu (Abdullah) dışında neredeyse hiç kimseyi tanımayan Reşat Yavuz adaya geldikten sonra sıklıkla onunla görüşmeye başlamıştır. Kemal Sahilboylu'nun Girne Limanı'nda bulunan ve deniz malzemeleri sattığı dükkânında buluşan iki eski dost yaşadıkları acıları paylaşırlar sessizce. Silah nakli genellikle gece Aynı günlerde KTFD'nin kurulmasının ardından Rauf R. Denктаş'a kutlama mesajı gönderen Reşat Yavuz'a Rauf R. Denктаş tarafından "Rum ve Elenlerin Kıbrıs Türk toplumuna yıllardır uyguladıkları planlı jenosit hareketlerine kesin olarak son veren ölümsüz Türkiye Cumhuriyeti ve yüce milletimize Kıbrıs Türk'ü olarak minnet borcumuz sonsuzdur. Kıbrıs Türk toplumunun seneler süren şerefli direnişi ve şanlı ordumuzun Kıbrıs'a barış getirmek amacıyla gerçekleştirdiği Barış Harekâtı sonucu ulaştığımız Türk Federe Devleti'nin ilanı münasebetiyle beyan ettiğiniz nazik hislerinize teşekkür eder, Kıbrıs Türklerinin büyük Türk ulusuna yaraşır hamleler yapan azim ve çabası içinde olduğunu ifade ile saygılarımı sunarım." denilir. Ancak Reşat Yavuz Kaptan kuruluşunda ter akıttığı ve mücadele ettiği KTFD'de çok uzun süreli bir sevinç yaşayamayacaktır ve o da tıpkı dava arkadaşı Ahmet Oğuz Kotoğlu gibi kendisine verilen görevi sessizce yerine getirip büyük bir tevazu içinde kenara çekildiği gibi yine sessizce aramızdan ayrılacaktır. Reşat Yavuz Kaptan'ın talihsiz bir kaza sonrasında 23 Ocak 1977 tarihinde ve maalesef daha 44 yaşındayken vefat etmesi sonrasında cenazesinin nerede defnedileceği konusunda kısa süreli bir tereddüt yaşanır.⁹⁵ 1975 yılında KTFD Başkanı Rauf R. Denктаş tarafından resmi yazıyla adaya davet edilen ve Kıbrıs'a geldiklerinde Lefkoşa'da bulunan Saray Otel'de misafir edilen Reşat Yavuz, eşi Berrin yavuz ve 6 çocuğuna daha sonra devlet tarafından Girne-Alsancak bölgesinde yer gösterilir.

⁹⁴ Elmas teknesi Gazi Mağusa'nın Balalan köyü açıklarında batmış ve personel burada denize atlamıştır.

⁹⁵ Reşat Yavuz'un kızı Serap Yavuz ile 21 Temmuz 2011 tarihinde Girne'de yapılan görüşme.

Ailenin dramı da bundan sonra başlayacaktır. Bugün üzerinde villaların bulunduğu arazide bahçe işleriyle uğraşan, yol kenarına kadar sarkmış asmalarla ilgilenen Reşat Yavuz bir yandan yeni vatanına uyum sağlamaya çalışırken bir yandan da hiç durmaksızın evini geçindirmek için çaba sarf etmektedir. Bu yoğun çabaların devam ettiği günlerde evinin önüne iki su kuyusu açmaya karar verir ve onlarla ilgilenir; ancak bu kuyular onun sonunu getirecektir. Kalbi sıkışıp olduğu yere yığılan Reşat Kaptan'ı yanında çalışan işçiler kurtarmaya gayret ederler; ancak çok geç kalınmıştır ve onu arabasıyla Girne'deki devlet hastanesine götüren de Eczacı Erdoğan Başak olacaktır. Bütün çabalara ve müdahalelere rağmen Reşat Yavuz'u kurtarmak mümkün olmaz ve bu durum eşine kolayca da söylenemez.³⁰ yaşında 6 çocukla ortada kalan Berrin Hanım da hastanededir ve kocasından gelecek mutlu bir haberi beklemektedir. Ne yazık ki hastaneden önce Reşat Yavuzun elbiseleri gelir eve ve Berrin Yavuz'a bu durum "Kıbrıs'ta hastaneye yatırılan hastaların eşyaları ailelerine gönderilir." şeklinde izah edilir ve acı gerçek ancak bir gün sonra Berrin Yavuz'a sakinleştirici bir iğne yapıldıktan sonra söylenebilir. Kızı Serap Yavuz ise o günleri "...Kuyuda havasız kaldı. Kalp vurdu, kalp bir şeyi yoktu. O iki kuyuyu açacağım derken hayatını kaybetti. Keşke hiç işimiz olmasaydı da babam yaşasaydı..."⁹⁶ diyerek aktarır. Rauf R. Denктаş, Reşat Kaptan için Kıbrıs'ta askeri bir tören yapılacağını ve adada bir şehitliğe defnedileceğini belirtir ve bu konuda ısrarcı olur. Maalesef bu sözlerin hiçbirisi gerçekleşmez ve Reşat Yavuz'un ismi ne bir sokağa ne de bir şehitliğe verilir. Bugün Reşat Yavuz'un karısı Berrin Yavuz'un bin bir sıkıntılarla alabildiği ve dramatik bir hayat yaşadığı evinin bulunduğu sokak Girne Alsancak bölgesindedir ve sokağa KKTC Cumhuriyet Meclisi Başkanı Sayın Hasan Bozer Sokağı ismi verilmiştir. Berrin Yavuz ve aile üyeleri yanında komşuları da dâhil orada yaşayanların Alsancak Belediyesi'ne yaptıkları müracaat ve itirazlar ise bir sonuç vermemiş ve sokağın ismi değiştirilmemiştir. KKTC Cumhuriyet Meclisi Başkanı Sayın Hasan Bozer'in oturduğu sokakla ilgili yaşanan bu hassas durumu öğrenmesi halinde gerekli duyarlılığı göstereceği ise muhakkaktır. Öte yandan aynı dönemde yine Kıbrıs'ta bulunan Deniz teknesinin diğer mürettebatı Ahmet Oğuz Kotoğlu ise Reşat Kaptan'ın Ordu'nun Perşembe ilçesi Medreseönü köyünde yaşayan annesinin yarın öbür gün oğlunun cenazesini istemesi halinde ne yapılacağını sorması üzerine cenaze yapılan törenin ardından 26 Ocak 1977 Çarşamba günü Türkiye'ye gönderilir ve cenazeye bizzat Ahmet Oğuz Kotoğlu refakat ederek Medreseönü köyüne getirir. Burada yapılan dini törenin ardından Reşat Yavuz'un kendisine ait aile kabristanı olarak da kullanılan bahçenin bir köşesinde sanki cenaze için ayrılmış gibi duran özel bir bölümde ve bizzat Ahmet Oğuz Kotoğlu tarafından toprağa verilir. Mezar taşında "Topraktan halk oldu, toprağa döndü. Kore'de gazi oldu, Kıbrıs'ta mücahit kaldı; Kaptan Reşat Yavuz" ifadesi yer almaktadır. Reşat Yavuz Kaptan'ın vefatının ardından Rauf R. Denктаş tarafından eşi Berin R. Yavuz'a gönderilen taziye mektubunda "Eşiniz Sayın Reşat Yavuz'un vefatından duyduğumuz üzüntü büyüktür. Eşinizin Kıbrıs Türklerinin

⁹⁶ Reşat Yavuz Kaptan'ın kızı Serap Yavuz ile 20–21 Temmuz 2011 tarihinde Girne'de yapılan görüşme.

kalbinde önemli bir yeri vardır. Değerli Reşat Kaptan'ımıza tanrıdan rahmet, size ve tüm aile mensuplarına başsağlığı diler, derin acımızı toplumca ve ailece paylaşıyoruz." denilir. Sonrasında ise Reşat Yavuz Kaptan'a devletin verdiği arazi "Norm fazlası var." denilerek geri istenir ve Yavuz ailesinin dramı da başlar. Berrin Yavuz elde avuçta ne varsa satılığa çıkartır. Tanıdıklarına, yetkililere durumu anlatır, kocasını söyler; ancak maalesef bir sonuç alamaz. Berrin yavuz bu durumu da "Londra'dan geldiler, paralıydılar. Bende ise güç yoktu, para da yoktu." diyerek aktarır. Bugün yaşananlar ve Rumların sınır kapılarının açılmasının ardından KKTC'ye giriş yapmaları konusunda ise Berrin Yavuz Reşat Yavuz Kaptan'ın sağlığında ona "Bir gün göreceksin, bu gâvur buraya gelecek." dediğini, kendisinin ise "Bu kadar şehit var burada. Bu gâvur buraya nasıl gelecek?" cevabını verdiğini, hatta bu yüzden kocasıyla kavga bile ettiklerini belirtir ve "Geldiler, ben gördüm ama o göremedi." diye de bugüne vurgu yapar.

Sonuç

Layık Mahmutoğlu, Berrin Yavuz ve Leyla Kotoğlu bu isimsiz kahramanların eşleridir, kahr arkadaşlarıdır ve o çileli günlerde can yoldaşlarına omuz vermiş kadınlardır. Bugün bu kadınları hatırlayan kaç kişi var acaba? Geriye dönüp bir şükran belgesi veren, bir madalya takan, dünden gururla bahsederek onların sevgili eşlerini takdirle hatırlayan kaç kişi var aramızda? Vefa hakikaten İstanbul'da bir semt adıdır yoksa ünlü bir bozacı olarak kalmalı mıdır? Kaderleri Bugün unutulmuşluğun ötesinde ekonomik sıkıntılarla da boğuşan bu güzel insanlara sahip çıkmak için daha ne beklenir ki? 30 yaşında 6 çocukla Kıbrıs adasında yalnız ve çaresiz kalan Berrin Yavuz'un yaşadıklarını kim hayal edebilir ya da hayal kırıklıklarını? 30 yılı aşkın süredir iş imkânı yaratacağımız diyerek kendisini aldatanları ve oyalayanları nasıl anmalıyız peki? Cansiperane Kıbrıs'a gidip gelirken sevgili eşine tek bir kelime bile etmeyen, bu satırların yazarı tarafından 1980 yılında ilk defa İstanbul Sarıyer'de bulunduğu bile yaptıklarını anlatmak istemeyen o kahraman insan Kotoğlu'nun sevgili eşi yıllarca yaşadığı acıları, unutulmuşlukları anlatsa yüreğiniz dayanır mı buna? Ya Layık Hanım bugün artık neredeyse kendi ihtiyacını bile göremeyecek bir haldeki sevgili eşine yardım için nasıl çırpınmaktadır bilen var mıdır?

Kıbrıs'ta kesişen ve Türk Mukavemet Teşkilatı'nın özellikle 1957 sonrasında ayağa kalkma aşamasında taşın altına ellerini solarak ve büyük bir cesaret, kararlılık ve tevazuuyla bu mücadele için hayatlarını hiçe sayan bu sayan üç insan şüphesiz TMT ve Kıbrıs tarihinde müstesna bir yere sahiptir. Öte yandan yaptıkları görevin hassasiyeti sebebiyle uzun süre kimlikleri bilinmeyen bu üç TMT mensubu maalesef görevleri tamamlandıktan sonra unutulmuş durumdadırlar. Reşat Yavuz Kaptan tıpkı Ahmet Oğuz Kotoğlu gibi özellikle Kıbrıs Barış Harekâtı'nın ardından Kıbrıs'a davet edilmesine rağmen adada ilk birkaç ay hariç son derece sıkıntılı bir hayat yaşamış ve

23 Ocak 1977 tarihinde daha 43 yaşındayken Girne’de kendisine tahsis edilen arazide kuyu açmaya çalışırken hayata gözlerini yummuştur. Kader arkadaşı ve can yoldaşı Ahmet Oğuz Kotoğlu da ondan 33 yıl 1 ay sonra 15 Mart 2010 tarihinde İstanbul Sarıyer’de yıllardır mücadele ettiği amansız hastalığa yenik düşerek aramızdan ayrılmıştır. Son derece mütevazı kişiliğiyle adaya geldiğinde yaşadığı hayal kırıklıklarını anlatmak istemese de onun kimliğini adada bilen birkaç kişi ona da verilen sözlerin tutulmadığını, daha hayattayken Reşat Yavuz Kaptan’ın ailesine yapılan türden “norm fazlası” denilerek kendisine tahsis edilen meskenden olduğunu ve bu hayal kırıklığıyla İstanbul’a dönen Ahmet Oğuz Kotoğlu’nun yaşadıklarını içine gömerek neredeyse Kıbrıs’a küstüğünü de anlatırlar.1958 yılında göreve başladıklarında nasıl yanlarında kimse yoksa 1977 ve 2010 yıllarında da hakkın rahmetine kavuştuklarında yanlarında yine hiç kimse yoktur ve Reşat Yavuz Kaptan’ın cenazesini Ordu Perşembe’nin Medreseönü⁹⁷ köyüne kader arkadaşı Ahmet Oğuz Kotoğlu götürmüştür. Bugün 1935 doğumlu Vehbi Mahmutoğlu hayattadır ve birçok Erenköylü gibi yerleştiği yeni Erenköy’de hayat mücadelesi içindedir.1950’li yıllardan itibaren verdiği mücadelede herhangi bir ücret veya ödenek almadan, aksine kendi cebinde bulunanları harcayarak bugüne gelen Mahmutoğlu bugün felçli durumdadır ve bakıma muhtaç bir hayat yaşamaktadır. Kardeşi Celal Mahmutoğlu’nu birkaç yıl önce kaybeden ve sağlık sorunlarıyla ayakta kalmaya çalışan Vehbi Mahmutoğlu’na sadece KKTC devletinin değil bu mücadelenin içinde olmuş herkesin destek olması gerekmektedir, tıpkı Reşat Yavuz Kaptan’ın Girne’de yaşayan ailesine KKTC devletinin sahip çıkması gerektiği gibi. Bu durum bir hakkın teslim edilmesinden ziyade kadirşinaslık ve vefa duygusunun da gereğidir.

⁹⁷Bugün belediye olan Medreseönü Belediye Başkanlığına ve bizzat belediye başkanına bu araştırmanın yazarı tarafından farklı tarihlerde iki defa müracaat edilmiş ve Reşat Yavuz hakkında bilgi talep edilmiş; ancak söz konusu belediyeden bugüne kadar olumlu veya olumsuz cevap alınmamıştır.